

فارس است بملاوه بهمان دلائلی که آقای حائری زاده فرمودند اصلاح ابرقویه و مفاسدی که باوارد می شود از طرف فارس است و اگر چنانچه بشوایم رفع مفسده از آنجا کرده باشیم مجبوریم ابرقویه را منضم بفارس نمائیم آقایان عقیده شان این است که تعریکاتی که بر علیه ابرقویه می شود از ناحیه فارس است اگر چنانچه عقیده آقایان مطابق با واقع باشد آنوقت رفع آن منحصرا بر این است که ابرقویه منضم بفارس باشد زیرا اگر حکومت ابرقویه از طرف ایالت فارس معین شود دیگر این تعریکات از بین می رود .

بملاوه اهالی ابرقویه منصرفا بامر دمان یزد مناسب ندارند بنا بر این عقیده بنده ضمیمه ابرقویه یزد در حکم قرار از یک چیز بدی بجز بدتری است و معظورات ابرقویه زیادتر می شود

لهذا خوب است آقایان بیشتر تعقیق نظر فرمایند با بنده موافقت فرمایند که ابرقویه ضمیمه فارس شود

آصف الممالک ممبر کمسیون داخله - بنده تصور می کنم تمام اظهارات آقای کازرانی از نقطه نظر فارس است ما نخواستیم ابرقویه را ضمیمه فارس بکنیم زیرا مخالف با اصلی است که در مجلس اتخاذ شد که از توسعه ایالات و ولایات بکاهیم و آنها را تجزیه نمائیم و حکام جزء از مرکز برای آنها بفرستیم .

حلت تقاضای انفصال ابرقویه از اصفهان نظر بهمان علی بود که در لایحه ذکر شده تجزیه ابرقویه از اصفهان ضرری باصفهان وارد نمی آورد ولی بالمعکس برای یزد هم از حیث آذوقه و هم از حیث امنیت خیلی اهمیت دارد و مفید است آنروز هم کفیل وزارت داخله اظهار موافقت کرد و بنده هم مانعی نمی بینم که ابرقویه از اصفهان مجزی شده و بیزد منضم شود

رئیس - آقای نجات موافقت می خواستم .
رئیس - آقای سردار جنگ (اجازه)

سردار جنگ - موافق اطلاعی که بنده دارم چندین سال قبل نائین جزو حکومت اصفهان بوده و ابرقویه جزو حکومت یزد چون اشرار فرارانه که جزو ابرقویه است فوق العاده شرارت می کردند بطوریکه تمام طرق را مسدود می کردند این بود که اولیای دولت بمدار مذاکرات زیاد صلاح دیدند ابرقویه را جزو اصفهان کنند ما بواسطه اقتدار حکومت آنجا از اشرار جلوگیری شود و بالمعکس نائین را از توابع یزد قرار دادند و همان طور ابرقویه منضم باصفهان بود تا در بیست و شش سال قبل اشرار فرارانه بقدری شرارت کردند که از طرف دولت حکم شد ایالتی و

ایل بیگی بختیاری دوفراز سر کرده های خود را برای سرکوبی اشرار فرارانه بفرستند .

آقای سردار ظفر که اکنون ایل بیگی بختیاری هستند و آقای سردار اشجع با یانصد نفر سوار مأمور رفتن فرارانه شدند آنجا را محاصره کردند و آنچه به آنها تکلیف کردند خلع اسلحه بشوند مقرر نموده و اطاعت نکردند .

لذا سوارهای بختیاری هم آنجا را محاصره نموده و آنها را با اهل و عیال و زندگانی بضاک بختیاری کوچ دادند و در آنجا بودند تا چند سال قبل باز بامردولت آنها را مرخص کردند و فرارانه رفتند این است که بمقیده بنده اگر ابرقویه از اصفهان مجزی شود و باز یک در در فوق العاده بواسطه همین اشرار فرارانه متوجه دولت خواهد شد اطلاعاتی که داشتم عرض کردم والا خواه ابرقویه جزو اصفهان و خواه جزو یزد باشد برای بنده فرق نمی کند

رئیس - آقای نجات (اجازه)

آقا میرزا محمد نجات - بنده تصور می کردم پس از مذاکراتی که در یک جلسه دیگر هم راجع به این موضوع شد تصویب این پیشنهاد اشکالی ندارد و همین طور هم باید باشد زیرا مخالفین در مجلس راجع بآن نمی بینم اگر هم آقای کازرانی تقریبا مخالفتی کردند شاید از باب حب الوطن من الایمان است یعنی چون و کبیل فارس هستند مایلند ابرقویه ضمیمه فارس شود ولی اشکالی که بنده دارم از این بابت است که می نویسد در مدت سه ماه وزارت داخله این قانون را اجراء کند

بنده تصور می کنم مدت سه ماه زیاد است فقط یک تلگرافی بحکومت اصفهان و یک تلگرافی بحکومت یزد باید بشود و این کار سه ماه وقت لازم ندارد و یک هفته هم قهقهه کافی است یا این که اصلا بدون مدت باشد فقط نوشته شود وزارت داخله مکلف است این قانون را بموقع اجراء گذارد .

خوب است ممبر کمسیون حلت این مسئله را توضیح بدهند

ممبر - سه ماه که مهلت داده اند برای این است که دولت باید یک قوای تأمینیه برای ابرقویه و یزد تهیه نماید که مشکلاتی پیش نیاید این بود که سه ماه برای وزارت داخله فرجه قرار دادیم ولی باز مانعی نیست در آن که وزارت داخله اگر بتواند این قانون را از امروز بموقع اجراء گذارد .

(بعضی گفتند مذاکرات کافی است)
رئیس - رای می گیریم باین که داخل مواد بشویم یا خیر آقایانی که تصویب می کنند داخل مواد شویم قهق فرمایند

(اکثر قیام نمودند)
رئیس - تصویب شده اول قرائت می شود

(بمضمون فوق قرائت شد)
رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)
حائری زاده - اگر مخالفی باشد عرض می کنم والا عرضی ندارم
رئیس - آقای کازرانی (اجازه)

آقا میرزا علی کازرانی - اول راجع باینکه فرمودند بنده از نقطه نظر حب الوطن من الایمان این عرض را کردم و این مقدس من ایران است که یک حدش بسهند میرسد و یک حد دیگرش بضاک روسیه و وطن مقدس من ایران است بدست هر کس می خواهد باشد .

(بعضی از نمایندگان بطور همهمه باید در دست ایرانی باشد)

آقا میرزا علی کازرانی - خوبست آقایان توجه فرمایند عرض کردم که یک سرحدش بضاک هند باشد یک سرحدش بضاک روسیه بهر نحوی که می خواهد باشد من بیک چشم واحد باین خاک مقدس نظر می کنم و این است معنی حب الوطن من الایمان ولی بنده از نقطه نظر صلاحیت و وضعیت ابرقویه و مردم آن مخالفت کردم و عرض این است که این مردم بیچاره از تعذبات مصون بمانند و در این پیشنهاد باید رعایت تناسب هم بشود و اما اینکه در نظر داریم ایالات را محدود کنیم و حکومتها را از مرکز بفرستیم این هم یکی از مرامهای بنده است و اگر خاطر آقایان باشد بنده در جلسات عهده این مطلب را تعقیب کردم و شاید بامضی مراکز مربوطه هم مذاکراتی داشته ام البته جای تردید نیست و تا این ترتیب معمول نشود بیشتر از خرابیها اصلاح نخواهد شد لکن در خصوص ابرقویه که مذاکره می فرمایند ضمیمه یزد شود .

این مسئله را بنده برخلاف اظهارات و عقیده خودشان می بینم زیرا خود یزد از حیث قوه و قدرت بولایات دیگر احتیاج دارد .

آیا یزد قدرت دارد جلوگیری از اشرار بکند؟ خیر و بنده عقیده ام این است که ابرقویه بیشتر دچار زحمت خواهد شد بملاوه چنانکه عرض کردم منصرفا ابرقویه فارس و محتاج بفارسی هستند و اگر هم مفاسدی بآنها وارد می شود از بعضی سارقین فارسی است این است که بنده عقیده دارم که منضم بفارس شود .

رئیس - آقای محقق العلماء موافقت می فرمایند؟
محقق العلماء - موافقم ولی باجزئی تنبیهی .

رئیس - آقای آقا سید کاظم (اجازه)

آقا سید کاظم یزدی - بنده عرض می کنم ابرقویه وصل به یزد است و اجناسی که دارد باید به یزد برود بملاوه سارقین فارس هم با ابرقویه می آیند و از طرف یزد باید از آنها جلوگیری شود اگر ابرقویه جزو یزد بشود و حکومت از یزد بفرستند اشکالی پیش نخواهد آمد چنانچه هم که باید از ابرقویه به یزد برود و اغلب از طرف حکومت اصفهان بجهت بفتح خودش جلوگیری می کند

ولی اگر جزو یزد شود جنس که حالا ده تومان وارد یزد می شود پنج تومان وارد خواهد شد و اسباب راحت اهالی خواهد بود .

رئیس - آقای مساوات (اجازه)

آقا سید محمد رضای مساوات - بنده آنچه را که در اینجا شنیدم نا امنی را دلیل اتصال ابرقویه به یزد قرار می دهند بنده چیزی دیگری ملتفت نشدم مگر اینکه آقای سید کاظم راجع بتجارت آنجا هم شرحی فرمودند .

بنده با تجزیه کردن ابرقویه از اصفهان موافقم لیکن اتصال آنرا به یزد مخالفم زیرا یزد خودش خود را نمی تواند حفظ کند مگر اینکه یک قوه جدیدی برای یزد از طرف مرکز بفرستند و البته این قوه را اگر برای خود ابرقویه هم بفرستند ممکن است خود را حفظ کند .

بنا بر این بنده گمان می کنم لازم نباشد آنرا الحاق به یزد بکنیم و خودش مستقل باشد بهتر است

رئیس - لازم است این مطلب را به آقایان عرض کنم که این یک طرحی است

که فقط یک خورد در آن می خورد
آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - یک تناسبی پیش اهالی یزد و ابرقویه موجود است که یزد محتاج بابرقویه است و ابرقویه هم محتاج بیزد است چون تجارتشان با یزد است و البته وقتی ممالکشان باهم باشد در امورات قضائی هم بیک حوزه رجوع خود بهتر است آرزوی تمام اهالی ابرقویه هم همین است که ابرقویه ضمیمه یزد شود .

آقای سید ابوالملك نماینده ابرقویه هم آن طرح را امضاء نموده اند و بملاوه از مطالعات زیاد با موافقت نظر آقایان تقدیم مجلس شده است آقایان می فرمایند ابرقویه مستقل بماند .

چطور ممکن است ابرقویه مستقل بماند زیرا ابرقویه هنوز مالیه صحیح ندارد یک تمسک مالیاتی مطابق عملیات دوهزار سال قبل بتوسط یکی از اهالی اصفهان

با برقریه میفرستند و مالیات از آنها بگیرند و چون غالباً بهمین جهات يك مخارج خیلی سنگینی بدولت وارد می آورند ممکن است اگر ابرقویه هم مستقل باشد برای يك معلى كه ده هزار تومان بیشتر عایدی ندارد بپست هزار تومان خرج تراشی شود ، ابرقویه يك نقطه است مثل دماوند بلکه از آنجا هم کوچکتر است و آنسکه آقایان می فرمائید بزد خودش را نمی تواند حفظ کند دولت باید آنها را اداره کند بالاخره باید باصول ملوك الطوائفی خاتمه داده شود محل را شخص حکومت امن نمی کند قوای دولت باید امنیت برقرار نماید بنابر این از این حیث فرق نمیکند ضمیمه بزد یا اصفهان باشد ولی از حیث مناسبات اهالی بزد با اهالی ابرقویه و مناسبات تجارتي وغيره البته بهتر است ضمیمه بزد بشود خود نماینده ابرقویه هم این طرح را امضاء کرده اند و گمان میکنم بیش از این مذاکرات لازم نباشد

رئیس - آقای محقق العلماء (اجازه)

محقق العلماء - مقصود بنده این است که نه فارس تعلق با آقای کازرونی دارونه برد متعلق بهائری زاده میباشد ابرقویه معلى است که واقع شده است بین فارس و اصفهان و بزد و اغلب هم در ابرقویه صدمه می بیند یا از شیراز اصفهان است و یا از سارقین فارسی و در حال باید رفع صدمه از اهالی آنجا بشود و اینکه می فرمائید اگر حکومت مستقل بفرستیم بیست هزار تومان خرج دارد بنده اعتقاد ندارم ممکن است بکنفر را از مرکز برای ابرقویه بفرستند آنجا را اداره کند و امین مالیه هم برود يك محل مستقلی بشود نسبت بجاهای دیگر هم بنده همین عقیده را دارم البته فارس هم چون ولایات زیادی دارد و حکومت بآنها نمیرسد باید مجزی شود

رئیس - آقای عمادالسلطنه طباطبائی (اجازه)

عمادالسلطنه - اینکه آقای حائریزاده میفرمائید ابرقویه اداره مالیه ندارد این طور نیست اولاً مالیاتش از زوری کمال اعتدال گرفته میشود و ثانیاً امین مالیه هر سال از طرف اصفهان بآنجا فرستاده میشود . منتهی یکی دو سال مالیات بهمان سالار نظام که در آنجا حکومت داشت واکتدار شده بود والا پستخانه دارد حکومت دارد و بهیچوجه هم بی اعتدالی نمیشود

رئیس - در ماده اول مذاکرات کافی نیست (بعضی گفتند کافی است)

رئیس - رأی میگیریم ماده اول سلیمان میرزا - بنده تقاضا میکنم تجزیه شود یعنی انفصال را يك دفعه رأی

بدهند و الحاق را دفعه دیگر رئیس - ماده اول را تجزیه میکنیم . اول رأی میگیریم بتجزیه و انفصال ابرقویه از اصفهان آقایانی که این قسمت را تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . قسمت دوم محمد هاشم میرزا - در قسمت دوم سوآلی دارم رئیس - بفرمائید

محمد هاشم میرزا - اگر در ماده قانون اساسی قید نکرده بود که تجزیه ولایات با مجلس شورای ملی است بنده میگفتم این کار با وزارت داخله است ولی آنطور که آنروز نماینده وزارت داخله اظهار می نمودند انفصال ابرقویه را از اصفهان و انضمامش را به بزد تصدیق نمود با این ترتیب بنده نمی دانم ملاحظاتی آقای محقق العلماء و آقایان دیگر چه مورد خواهد داشت

رئیس - وقتی آقایان مذاکرات را کافی دانستند دیگر نمیشود دوباره وارد مطلب شد رأی میگیریم بقسمت دوم ماده اول یعنی الحاق ابرقویه به بزد . آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . رأی میگیریم به مجموع ماده اول بطریقی که قرائت شد آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمائید اکثر قیام نمودند

رئیس - تصویب شد . ماده دوم (بشرح فوق قرائت شد) رئیس - آقای محقق العلماء (اجازه)

محقق العلماء - عرض بنده اینست که ماده برای چیست رئیس - آقای حائریزاده (اجازه)

حائریزاده - آقایان خیال می کنند انفصال ابرقویه از اصفهان خیلی آسان است بنده عرض می کنم باین آسانی نیست بجهت اینکه فقط حکومت نیست بلکه اداره مالیه و ادارات دیگر هم باید تجزیه شود . ممکن است پیشکار مالیه اصفهان دخالتهایی در امر مالیه کرده باشد . البته باید جزو جمع هایش را به بزد بفرستند و حقیقتاً این کارها سه ماه وقت لازم دارد تا دولت بتواند موفق بشود

رئیس - آقای سیدالمحققین (اجازه)

حاج سیدالمحققین - عقیده بنده این مذاکرات کلیتاً راجع بحکومت ابرقویه بود نه تمام دوائر دولتی مغیر - وقتی که حکومت معلى تجزیه شد . البته تمام دوائر نیز تجزیه میشود . مالیه و پست و تلگراف و عدلیه و بالاخره تمام دوائر باید ضمیمه بزد بشود

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا (اجازه)

محمد هاشم میرزا - تشکیلات دولت

از مد نظر وزارت خانه ها بایکدیگر فرق دارند . هیچ لازم نیست يك نقطه اگر حکومتش جزو يك ولایتی باشد مالیه است هم جزو همان مجلس باشد یا برای عدلیه و تلگراف خانه اش را مامور از آنجا بفرستند ما هم از نقطه نظر الحاق حکومت آنجا به بزد بوزارت داخله رجوع کردیم و موافقت کردیم لکن راجع بمالیه و سایر ادارات باید موافقت نظر وزیر مالیه و غیره جلب شود

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده با اصل قضیه موافق نبودم ولیکن فرمایش شاهزاده محمد هاشم میرزا اسباب اشکال فراهم می آورد زیرا يك حوزه حکومتی مرکب از عدلیه و مالیه و غیره است ولی راجع به پست و تلگراف ترتیب دیگری دارد و اگر ما بخواهیم عدلیه و مالیه را از حکومت جدا کنیم اشکالاتی فراهم خواهد آمد . مثلاً حکومت را حکومت بزد معین کند لیکن مأمور مالیه را از اصفهان بفرستند آنوقت مأمور اجرای مالیه مأمور بزد نباشد عقیده بنده هیچ مناسبت ندارد تمام این ادارات باهم رابطه دارند در موقع ضمیمه شدن تمام باید ضمیمه شوند

رئیس - آقای حائریزاده (اجازه)

حائریزاده - اگر نظر آقایان باشد آن طرح قانونی که بنده پیشنهاد کرده بودم نوشته بودم هیئت دولت مکلف است وسائل ضمیمه کردن ابرقویه را ببزد فراهم آورد ولی چون در مجلس کمیسیون که مربوط بتمام وزارتخانه ها باشد نماینده تمام وزارتخانه ها در آن حضور پیدا کند نبود مراجعه بکمیسیون داخله شد و در کمیسیون داخله هم نظر باین که نماینده وزارت داخله در آنجا اظهار عقیده کرده این طور نوشته اند و اگر چنانچه بین دوائر تجزیه کنند يك اشکالاتی پیش خواهد آمد و گمان می کنم آقای وزیر مالیه هم در این قسمت موافقت بفرمایند که توبیخ اشکالی نشود

وزیر مالیه - بنده هم لازم است توضیحاً عرض کنم که حوزه های ادارات دولت از هر حیث باید یکی باشد و نمی تواند تابع ادارات مختلف باشد چه طور می شود حکومت ابرقویه جزو بزد باشد ولی مالیه اش با اصفهان باشد آن وقت اگر دولت بخواهد بحکومت می گوید تقویت با فالیه بکند باید بحکومت اصفهان مراجعه کند و حکومت اصفهان هم نمی تواند دخالت در آنجا بکند و اگر بحکومت بزد می نویسند می گویند مالیه اش جزو اصفهان است این هیچ منطقی نیست تمام قوا باید تابع يك مرکز واحد باشد حالا که مجلس شورای ملی نظر بیک مزایایی تصویب کرد حکومت

ابرقویه جزو بزد باشد دیگر جهت ندارد مالیه آن جزو اصفهان باشد مالیه اش هم جزو مالیه همانجا خواهد بود کار هم سهلتر می شود و اسباب تصادم حکومت های مختلف هم فراهم نمی شود

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا (اجازه)

محمد هاشم میرزا - اگر عقیده آقای وزیر مالیه این طور باشد بنده موافقت خواهم کرد ولی تشکیلات مملکتی اینطور نیست معض تند کار دوسه نقطه را عرض می کنم من جمله معاملات است که آقای حاج شیخ اسدالله فراموش فرمودند این مالیات معاملات باقم است و حکومتش علیحده است

حاج شیخ اسدالله - این طور نیست محمد هاشم میرزا - بپرسید تشکیلات

نشانده جزو بروجرد است ولی حکومتش جزو ولایات ثلاث است چندین نقطه دیگر هم هست راجع بمالیه اشتباه کرده اند یکی از حوزه های استیفا قیه حوزه استیفاف همدان است و بروجرد در صورتی که از مد نظر حکومت جروهمدان نیست از مد نظر عدلیه جزو همدان است هم چنین از حیث قشون باز همین طور است امیر لشکر شرق و غرب و شمال و جنوب معین شده و دوسه ایالت در حوزه يك امیر لشکر است در این موضوع تا حال مدافعی داشتیم وزارت داخله بود حالا که آقای وزیر مالیه هم این طور صلاح می دانند می خواهند تمام حوزه ها را جزو بزد بکنند بنده عرضی ندارم ولی این قانون از مد نظر نظر وزارت داخله نوشته شده و سایرین را مکلف نمی کند

رئیس - رأی می گیریم ماده دوم . آقایانی که ماده دوم را تصویب میکنند قیام بفرمایند

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . مذاکرات در کلیات لایحه است .

آقای کازرونی (اجازه)

آقای امیرزاعلی کازرونی - آقای حائریزاده خواستند خدمت به بزد کنند ولی می ترسم که نه تنها خدمت به بزد نشده باشد بلکه ابرقوئی بیچاره هم در زحمت باشد و گمان می کنم این قضیه کسراشی مافر باشد این را برای آسایش خودشان پیشنهاد کردند لیکن در زحمت خواهند بود این است که باز هم بنده عرض میکنم بزدی که برای آسایش خودش محتاج است از فارس استمداد بکند نمیتواند نامتیات لازمه برای ابرقویه تهیه کرده باشد و باز عرض می کنم ابرقویه باید منضم بفارس باشد که هم مردم راحت باشند و هم اشکالات برای دولت پیش نیاید آقایان دلائلی که اظهار کردند که ابرقویه مربوط به بزد است در معاملات باهم مربوط اند

بنده عرض می کنم علاوه بر این که ابرقویه مربوط باآباد است داد و ستد ابرقویه هم باآباد است و یکوقتی درآباد جنس هست و صرف می کند برای اصفهان یا فارس حمل میشود و همین طور بالعکس این است که بنده يك دليل قاطعی نمی بینم که ابرقویه منضم بیزد باشد لیکن رأی آقایان البته طاع است و بنده اطاعت می کنم

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - آقای کازرانی يك

فرمایشی فرمودند و بنده را خیلی متعجب کردند من نخواستم خدمت باهالی یزد بکنم . برای من یزد و کرمان و آذربایجان یکسان است و من هرچه برای اهالی این مملکت صلاح بدانم و بنظرم برسد به مجلس پیشنهاد می کنم در این خصوص هم چون یزدی ها از حیث ارزاق و آذوقه دچار زحمت هستند و خود آقای سردار جنک هم سابقه دارند و در آنجا حکومت داشته اند می دانند در زمانی که نصرت السلطنه والی فعلی فارس والی کرمان بود يك زحمتی در سال قحطی برای یزدی ها پیش آمد زیرا ایالت کرمان اجازه نمیداد اهالی از املاک خودشان آذوقه حمل بیزد کنند و این مسئله خیلی اهالی یزد را بزحمت انداخت . باین جهت اگر ابرقویه ضمیمه یزد بشود رفع احتیاج هر دو خواهد شد . اما این که میفرمائید ضمیمه ایالت فارس شود . بواسطه وسعتی که ایالت فارس دارد هنوز مأمورش که از مرکز اعزام میشود کاملاً موفق نشده اند امنیت کاملی در تمام نقاط برقرار کنند و همیشه يك دسته فارتگر در آن ایالت مشغول شرارت هستند چطور باز بیائیم يك جای دیگر راهم با آنجا ضمیمه کنیم حالا خودشان را نمی توانند اداره بکنند بعد بطریق اولی نخواهند توانست

رئیس - مذاکرات کافی هست یا نه ؟

(جمعی گفتند کافی است)

رئیس - رأی می گیریم بطرح قانونی پیشنهادی آقای حائری زاده آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند (اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شده لایحه حقوق تقاعدی آقای امام الحکماء فراتر میشود (بمضمون ذیل فراتر شد)

کمسیون بودجه نمره (۵۹۴۳) دولت را راجع به شتاد تومان حقوق تقاعدی آقای امام الحکماء تحت مطالعه در آورده نظر به خدمات سابقه و ضعف مزاج و استحقاق ایشان هلی الخصوص بعد از غارت اموال مشارالیه که در موقع مراجعت از عراق واقع شده در این موقع کمسیون بودجه رعایت حال ایشان را تصدیق و شصت تومان شهریه بعنوان حقوق تقاعدی تصویب و

در جزء بودجه وزارت جلیله هدایه منظور نمود (فیروز)

رئیس - آقای حاج عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبد الوهاب -

بنده عرض می کنم برای این قبیل لوابیحی که هر روز به مجلس می آید ما باید يك هشاد کروری تهیه کنیم تا بتوانیم جواب این لوابیح را بدهیم . حالا بنده سوابق این شخص را نمی خواهم عرض بکنم که چه سوابق بدی دارد ولی غیر از این که این حرف ها باعث استقراض از خارجی بشود . محل دیگری که نداریم پس خوب است اول مجلس معین شود آنوقت لوابیح را تصویب کنیم

رئیس - آقای حاج میرزا مرتضی موافقت ؟

حاج میرزا مرتضی - خیر مخالفم .

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا (اجازه)

محمد هاشم میرزا - بنده هم مخالفم رئیس - آقای آصف الممالک

چطور ؟ آصف الممالک - بنده موافقم رئیس - بفرمائید

آصف الممالک - بنده تصور می کنم اگر يك حقوقی بر روی اساس استحقاق تصویب شود همین است که در حق امام الحکماء برقرار می شود تقریباً پنجاه سال است امام الحکماء هندوستان بایران مهاجرت کرده و در این مدت همیشه مشغول خدمات دولت بوده به علاوه اخیراً در مسافرت عراق هر چه داشته برده اند و دولت باید چبران خسارت او را بکند و حالا پیر شده و از خدمت افتاده و خیلی هم با فضل و کمال و مورد ملاحظه دولت است و دولت برای اینکه نمی توانست خدمتی باو رجوع کند و سنش هم تقاضا نمیکند همان حقوقی را که در هدایه باو می داده اند بعنوان شهریه برای او تصویب نمود و بنده هم موافقم که این حقوق باو داده شود .

زیرا امام الحکماء یکی از اشخاص مستحق است حتماً باید از او نگاهداری شود .

رئیس - آقای حاج میرزا مرتضی (اجازه)

حاج میرزا مرتضی - لایحه قانون استخدام مطرح مذاکره است و عنقریب می گذرد و البته در آن قانون برای مستخدمین دولت يك ترتیبی منظور شده که حقوق تقاعدی با آنها داده شود .

در این صورت و با گذشتن این قانون بنده هیچ فلسفه برای تصویب این شهریه ها امروزه نمی بینم و از این نقطه نظر بنده با شهریه قرار دادن برای مستخدمین دولت بکلی مخالفم و مادام که قانون استخدام

نگذشته ما نمی توانیم به هیچ وجه شهریه برای مستخدمین دولت قرار بدهیم و باید هر چه زودتر سعی کنیم این قانون بگذرد تا تکلیف آنها معلوم شود .

آقای آصف الممالک فرمودند چون فاضل است یا فقیر است خدمت بدولت کرده است باید تصویب شود اگر بنظر استحقاق باشد که باید کار مجلس منحصر باشد باینکه هر روزی برای این اشخاص شهریه مستمری تصویب کند و اگر فضل است فاضل تر از ایشان هم هست اگر از نقطه نظر استخدام است دولت باید منتظر باشد تا قانون استخدام بگذرد اگر مستحق است بر طبق آن قانون باو داده می شود و در هر حال بنده قبل از گذشتن قانون استخدام با هر نوع شهریه برای مستخدمین دولت مخالف هستم

رئیس - آقای نجات موافقت هستند ؟

نجات - بلی موافقم رئیس - بفرمائید

آقای میرزا محمد نجات - این حقوق تقاعدی که برای امام الحکما می خواهم تصویب کنیم تصور می کنم یکی از مواردی است که مستحق میبوهیم چیزی بدهیم دیروز در مجلس شورای ملی آقایانی که امروز مخالفت می کنند قریب شصت قلم شهریه را که داخل آنها خیلی اشخاص متعول بودند تصویب کردند و امروز با حقوق يك نفری که کمال استحقاق را دارد و تا امروز هم يك چنین پیشنهاد بوددی به مجلس نیامده مخالفت می کنند این شخصی یکی از مأمورین وزارتخانه شما است و دولت پیشنهاد کرده برای زندگانی و معاش او چیزی تصویب کنند بنا بر این خوب است التفات بفرمائید يك رأی عادلانه اتخاذ نمایند

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا (اجازه)

محمد هاشم میرزا - ایشان جزو مستخدمین هدلیه محسوب شده اند و بودجه هدلیه از مجلس گذشته و حاضر است و ممکن برای جلسه دیگر به مجلس بیاورند در بین از بودجه چندین فقره از این قبیل هست آن وقت هر کس عقیده دارد او را تصویب و هر که عقیده ندارد رد کند بنده نمی دانم چرا يك بودجه مهمی که از عهد تا بحال حاضر است به مجلس نمی آید و در عوض این قبیل لوابیح پیشنهاد می شود بنا بر این خوب است آن بودجه را به مجلس بیاورند و یکمرتبه تصویب نمایند و قبل از آمدن بودجه هدلیه بنده با این حقوق ها مخالفم .

مخبر - بودجه هدلیه حاضر است و تأخیر آن همانطور که شاهزاده فرمودند برای این بود که وزراء خودشان را مکلف می دانند در بودجه نظر کنند و تا کنون هم چند کابینه عوض شده ولی در هر

حال بودجه حاضر است و عنقریب به مجلس می آید .

ولی علت اینکه کمسیون این راپرت را جدا گانه تقدیم کرده بواسطه این بود که دولت را جدا گانه پیشنهاد کرده بود و چندان تفاوتی هم نداشت در بودجه هدلیه هم باشد حقوق تقاعدی تصویب شود حالا اگر آقایان با اساس مخالف نیستند چه فرق می کند امروز تصویب کنند یا فردا این را هم بنده متذکر می شوم این حقوقی که امروز با امام الحکماء داده میشود بعد قانون استخدام خواهد شد

رئیس آقای رفعت الدوله (اجازه)

رفعت الدوله - بنده عرضی ندارم رئیس - آقای آقا سید یعقوب مخالفند ؟ آقا سید یعقوب - بلی مخالفم رئیس - بفرمائید

آقا سید یعقوب - اگر چه آقایان مخالفین حفظ الله تعالی بیانات کافی کردند ولی بنده هم در تکمیل آن عرض می کنم قانون استخدام در مجلس مطرح مذاکره است و مکرر هم گفته شده که در قانون بر سهیل کلیات رأی داده می شود و طبق امر کلی بجزئیات آن وظیفه مجلس شورای ملی نیست که فرداً فرد به مجلس بیاید و مجلس او را تصویب کند ثانیاً اینکه حضرت اقدس والا فرمودند مشمول قانون استخدام واقع خواهد شد بنده عرض می کنم شامل می شود برای اینکه امام الحکماء رئیس هدلیه يك نقطه بوده و ماهی چهل پنجاه تومان حقوق داشته . . .

محمد هاشم میرزا - سی تومان

آقا سید یعقوب - با فرمایش شاهزاده سی تومان حقوق داشته حالا چطور می آید ماهی شصت تومان حقوق تقاعدی باومی دهند بنده فلسفه برای آن نمی بینم و اما اینکه آقای آصف الممالک فرمودند فاضل و مستحق است بنده عرض می کنم این ها در این مملکت مناط نیست ملاحظه بفرمائید در خصوص شهریه چه صحبتها شد ما شصت قلم شهریه ندادیم . بلکه يك ترتیبی در این مملکت مجری بود . ما نخواهیم انقلاب کنیم و مملکت را بحال امنیت بر گردانیم (خنده بین حضار) حالا دعوا نداریم کاری هم انسان اشتباه می کند این که آمدیم و نظریات سابقه را جریان دادیم و حقوق مجدداً برقرار نکردیم وقتی قانون استخدام گذشت اینها تمام در تحت آن قانون است اگر پیر مرد است و ما باید تصویب کنیم پیر مرد خیلی داریم و اگر عالم و سید عالم و سید هم خیلی داریم اینجا هیچ دلیل نمیشود که ما بیائیم و شصت تومان شهریه برای او تصویب کنیم

مخبر - امروز آقای طباطبائی در ضمن دفاع از لایحه ممیزی تکلیف مخبرین را معلوم کردند باین جهت بنده هم با آقای آقا سید

بموجب عرض می‌کنم اعتراض ایشان به بنده وارد نیست و چون هنوز قانون استخدام نگذشته کمیسیون بودجه در موقعی که دولت هشتاد تومان حقوق پیشنهاد کرد مکلف بر این نبود که بگوید قانون استخدامی هست که باید بر طبق آن رفتار شود و اینکه فرمودند قانون استخدام شامل آن میشود در قانون استخدام که تقریباً خواهد گذشت يك ماده هست که تکلیف متقاعدین را در گذشته معلوم می‌کند و البته این هم در تحت آن ماده واقع خواهد شد پس این دو اعتراض که بر اریض بنده فرمودند وارد نیست

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا (اجازه)

مخبر هاشم میرزا - آن روز که در قانون استخدام مذاکره می‌شد برای حقوق خدمت چندین شکل معین کردند بنده عرض می‌کنم این مبلغ در هیچ يك از آن‌ها وارد نیست زیرا آخرین تقاضای که مادر قانون استخدام قائل شده ایم سه ربع از آخرین حقوقی است که شخص متقاعد در موقع خدمت داشته از حقوق این شخص سی تومان یا چهل تومان بود نمی‌دانم کدام يك از ممالک متدین این طور رفتار می‌کنند و راجع بودجه عدلیه هم عرض کردم غیر از امام‌الحکماء چندین فقره دیگر هم هست.

چه دلیل دارد امام‌الحکماء از او تر بیاورند بنده عرض می‌کنم بودجه عدلیه مقدم بر همه اینها است و اینکه آقایان در باره ایشان خیلی معلومات قائل هستند اگر بنده ساکت هستم حمل بر این نشود که تصدیق دارم ایشان از فضلی ما هستند و نظیر ندارند فضلی خیلی هستند ولی مربوط باین مسئله نیست

رئیس - باید رأی بگیریم آقایانیکه حقوق امام‌الحکماء را مطابق راپورت کمیسیون بودجه تصویب می‌کنند و ورقه سفید والا ورقه کبود خواهند داد

(اخلو استعراج آراء بعمل آمد نتیجه بطریق ذیل حاصل گردید)

ماده حضار - (۷۴) ورقه سفید علامت قبول (۳۳) ورقه کبود علامت رد (۱۹) امتناع (۲۲)

رئیس بلا نتیجه ماند در موقعی که قانون کثیرا مطرح بود و تصویب شد از طرف یکی از آقایان نمایندگان پیشنهادی بنده آن پیشنهاد را بکمیسیون مبتکرات برساندم همان وقت هم گفته می‌شد که این مسئله خیلی فوریت دارد زیرا پس از سی الی چهل روز دیگر موقع محصول کثیرا می‌رسد که تقریباً همین اوقات می‌شود مع ذلك از آن موقعی که بنده این طرح قانونی را بکمیسیون فرستاده ام تا بحال راپورت نداده اند.

علاوه بر این این طرح را بدولت مراجعه

داده اند در صورتیکه کمیسیون مبتکرات حق ندارد طرحهایی را که بآنجا می‌فرستند بدولت مراجعه بدهد و بموجب نظامنامه داخلی بایستی در ظرف یازده روز اعم از اینکه قابل توجه بدانند یا نند راپورتی بمجلس بدهد.

لهذا از کمیسیون مبتکرات خواهش می‌کنم که در ظرف امروز و فردا این راپورت را بدهند که در جلسه آنیه تکلیف این امر در مجلس معین شود يك طرح دیگری هم آقای ارباب کیخسرو راجع باین امر پیشنهاد کرده اند قرائت میشود بعد بکمیسیون مراجعه می‌شود

ولی شرط اینکه دو ماه دیگر در کمیسیون نماید

(بشرح ذیل)

قرائت شد

(مقام منیع مجلس شورای ملی)

نظر باینکه در ماده سوم قانون مالیات کثیرا مصوبه یازدهم سرطان همانسنه که نوشته شده است (صاحبان کثیرا) موجود باید در مدت یکماه پس از نشر اعلان از طرف دولت کثیرای خود را بداره مالیه محل ارائه نمود جواز مجانی دریافت دارند تا در موقع خروج از سرحد از پرداخت مالیات معاف باشند)

نظر مقنن آن بوده است که هر قسم کثیرائی اهم از آنکه قبلا مالیات محلی پرداخته باشد یا نپرداخته باشد در ظرف یکماه که اظهار نامه ارائه بدهد از مالیات معاف باشد و در اداره مالیات غیر مستقیم موجب تردید و معطلی و زیان صاحبان کثیرا شده است

لهذا بنده پیشنهاد می‌نمایم مجلس شورای ملی تبصره ذیل را بماده مذکور بعنوان تفسیر علاوه نماید و چون خیلی کثیرا ها معطل است تقاضای فوریت می‌نمایم.

تبصره - معافیت مالیات فوق الذکر در ظرف یکماه معینه نسبت بکلیه کثیراهائی که در آن مدت ارائه یا اظهار نامه داد، شده باشد اهم از آنکه قبلا مالیات محلی را پرداخته یا نپرداخته باشد

رئیس - بکمیسیون مبتکرات مراجعه می‌شود و انشاءالله امروز عصر کمیسیون منعقد میشود و راپورت هر دو فقره تا روز سه شنبه بمجلس می‌آید

ارباب کیخسرو - اجازه می‌فرمائید

رئیس - بفرمائید

ارباب کیخسرو - يك اجباری بنده را وادار بدانند این پیشنهاد کرده زیرا با اطمینان قانونی که در مجلس تصویب شده است مردم شروع کرده‌اند کثیراهای خود را بداره مالیه ارائه دهند و جواز بگیرند و آن جواز را در سرحد ارائه نموده کثیرای

خود را رد بکنند ولی برای همین موضوع معطل مانده است و این معطلی باعث ضرر تجارت شده و اگر مسامحه بشود و در این امر بزودی اقدام بشود بنده تصور می‌کنم ضرر فوق‌العاده بتجار وارد بیاید در صورتی که بنده تصور می‌کنم نظر مقنن بآسایش عمومی بوده است علاوه خود بنده در خصوص ماده دوم سؤالاتی کردم و آقای مخبر و اعضاء کمیسیون قوانین مالیه توضیح دادند که این ماده راجع به عموم است یعنی اعم از این که مالیات سابقه را داده باشند یا نداده باشند در ظرف این یکماه میتواند کثیراهای خود را ارائه داده جواز دریافت نمایند و از پرداخت مالیات در سرحد معاف باشند و مخصوصاً مذاکرانی هم در آنجا شد که چون کثیرا دست بدست گشته است ممکن است صاحبان کثیرا سندی در دست نداشته باشند که مالیات سابق را پرداخته اند باین جهت بایستی عموماً اشخاصی که کثیرای خود را در آن یکماه ارائه می‌دهند معاف باشند ولی چون این مسئله منظم باین ماده نشده است دچار مشکلات شده‌اند و همان قسم که آقای رئیس فرمودند بنده از اعضای کمیسیون مبتکرات تمنی می‌کنم زود تر راپورت بدهند که اسباب ضرر تجارت نشود

حاج میرزا مرتضی - اجازه

می‌فرمائید

رئیس - بفرمائید

حاج میرزا مرتضی - همان

روزی که طرح قانونی آقای معتمدالتجار بکمیسیون فرستاده شد کمیسیون تشکیل شد و مطالباتی در اطراف آن طرح کرد ولی شنیده شد که قانون گمرک يك موادی دارد که نظر آقای معتمدالتجار را تأمین می‌کند این بود که خواستم از دولت تحقیقاتی بکنم و ببینم آن مواد چه چیز است ؟ اگر چنین چیزی باشد تحصیل حاصل نشده باشد ولی امروز که باز کمیسیون تشکیل شد و در اطراف این طرح مذاکره کرد و این پیشنهاد قابل توجه شد امروز عصر هم راپورت آن را تقدیم آقای رئیس می‌کنم

رئیس - این مسئله گفته شد برای اینکه بنده بکمیسیون مبتکرات این طور عمل نکنم کمیسیون مبتکرات حق مراجعه بدولت ندارد اگر لازم باشد از دولت توضیحاتی بخواهند بعد از آنکه بمجلس آمد و بکمیسیون خاص رفت دولت اگر نظریه داشته باشد اظهار می‌کند آقای آقامیرزا ابراهیم قمی راجع بچه مطلب است ؟

آقا میرزا ابراهیم قمی -

بنده در چند ماه قبل سؤالی از آقای وزیر مالیه کردم ولی جواب داده نشده حالا که آقای وزیر مالیه تشریف

دارند اگر اجازه بفرمایند سؤال خود را بکنم

وزیر مالیه - بفرمائید

آقامیرزا ابراهیم قمی - در زمان وزارت مالیه آقای مصدق السلطنه یازده هزار تومان بر حسب پیشنهاد شماره ۱۱۱۱ برای بستن سد جاجرود از تصویب مجلس گذشت و در حقیقت این تصویب خیلی لازم بود چون احیای يك بلوک رامی کرد و علاوه بر تأمین ارزاق طهران املاک رعایا را هم از سیل محافظت میکرد اما متأسفانه این وجه را بدون دقت بمهندس الدوله نامی داده اند و بدون اینکه مفتش بر او بکارند او را مأمور بستن سد کرده اند ایشان هم در زمستان موقعی که زمان بستن سد نبود بر روی يك اساس غیر متین که تمام رعایا اظهار می‌کردند قبول ساختن سد شده و بنده در موقعی که بیرون بودم تا نزدیکی سد رفتم و خودم تحقیقات محکوم باندازه نیم ذرع از رودخانه را در جایی که شبن بوده کنده و پایه را کار گذاشته در حالتیکه باید چهار ذرع بکنند و بعد شروع بکنند این شخص دو چینه تقریباً سه چارک این طرف و آن طرف زمین گذاشته و وسطش را شن ریخته و بالا آورده و بقراری که بنده تحقیق کردم بیش از سه چهار هزار تومان خرج نکرده و باقی یازده هزار تومان تفریط شده بنده این سؤال را قبل از تصدی آقای فهیم الملك کرده بودم و حالا نمی‌دانم آقای وزیر مالیه اطلاعی دارند و تحقیقاتی کرده‌اند یا خیر ؟

از قراری که بنده شنیده‌ام تمام این وجه را هم مستقات خریدار در حالتی که سیصد تومان حقوق داشته و تقریباً یازده هزار و پانصد تومان و یا دوازده هزار تومان از این مبلغ از بین رفته و بیش از سه چهار هزار تومان خرج نشده است

وزیر مالیه - همانطور که نماینده

محترم اظهار کردند یا رساله در اوایل زمستان مجلس این مبلغ را تصویب کرد و بعضی از آقایان نمایندگان که اینجا فرمودند که خوب است جزو بودجه سند آئیه منظور دارند یا اینکه موقع بناه گذشته بود مع ذلك شروع کردند و بعد از آنکه سد تمام شد يك معماری از طرف وزارت مالیه و قوائد عامه فرستادند و آنها رفته رفته شش هزار تومان و کسری مخارج را بازدید کردند در صورتی که پایه سد هم شکسته بود و مهندس اظهار می‌کرده بواسطه آنکه پول را بموقع نرسانند و هوا هم سرد شده بود و پول هم کم بود نتوانستم درست اینکار را تمام کنم معمارانی که باز دید کرده اند اظهار می‌کردند که اصلا دقت نشده و محکم کاری نکرده‌اند و این شخص می‌گوید چون ابتدا بر آورد این کار را بنورده هزار تومان و کسری

کردیم و کلیه خرجی که پیش بینی شده بوده داده شده است نتوانستیم کار را دنبال کنیم و سؤال آقای آقا میرزا ابراهیم قمی هم چند ماه قبل نشده بود و چند روز قبل هم در این کابینه هم فرستاده شد و بنده تحقیقاتی کردم ولی این کار در معامات مالیه بین مهندس و معمارهایی که بازدید کرده اند تحت رسیدگی و نتیجه هر چه شد البته بعرض مجلس خواهد رسید.

آقا میرزا ابراهیم قمی - پس بنده منتظر اطلاعات آقای وزیر هستم
رئیس - جلسه آینده روز سه شنبه چهار ساعت بظهر مانده دستور اولاً قانون میزبی عمومی.

ثانیاً قانون استخدام ثالثاً لایحه کمترت مسیوشریک رابعاً انتخاب یک نفر منشی بجای آقای نظام الدوله که استعفا داده اند.

آقای زنجانی (اجازه)

آقا شیخ ابراهیم زنجانی - چون در آخر مجلس هوا گرم می شود و خستگی تولید می شود و سئوالات هم خیلی است خواهش می کنم آقای وزیر مالیه و هم چنین سایر آقایان وزراء در جلسه آتی به اول جلسه تشریف بیاورند که در اول جلسه سئوالات بشود.

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - بنده اولاً می خواستم تقاضا کنم که قانون استخدام راجل و بیدازند زیرا ملاحظه می فرمائید هر روزی حقوق های تقاعدی و سایر گرفتاری ها وقت مجلس را اشغال می کند و از یک طرف اجزای ادارات هم حق دارند مطالبه تکلیف خودشان را بکنند و اگر این قانون را زودتر بگذاریم مذاکرات مجلس را مختصر تر کرده ایم بنا بر این تقاضا می کنم قانون استخدام مقدم شود زیرا بعد از تمام کردن قانون میزبی تازه مستشاران که آمدند تجدید نظر خواهند کرد و این قانون هم برای سال آینده است در هر حال بنده همکاری بقانون میزبی ندارم ولی تقاضا می کنم قانون استخدام را در قسمت اول بگذارند و فرمایش آقای زنجانی را هم تکرار می کنم که خوب است آقایان وزراء بسئوالات توجه بکنند زیرا سئوال برای بعد از انقضای دوره چهارم نیست سئوالی که ما می کنیم فوری است. استیضاح نیست که مطالعات و استادی لازم داشته باشد سئوال می کنم آیا این این مالیات و این پول آنطور هست یا نیست بنده سئوال کرده ام تاریخ گذاشته ام چهل و پنج روز می گذرد و اگر راجع بحسب کسی بود می گذاشته وقتی بحسب تمام شد و آن شخص مرد جواب بدهند کسی

درحسب نیست یا مرده این سابقه غربی است خوب است بفرمائید آقایان وزراء لا اقل یک دفعه نظامنامه داخلی را بخوانند وزیر مالیه - سئوالاتی که از وزارت مالیه شده است در این چند جلسه بنده برای جواب حاضر بوده ام و دو ساعت ونیم بعد از ظهر هم از این جا رفته ام ولی سئوالات نشده بنده مربوط نیست.

محمد هاشم میرزا - در جلسه دیگر سئوال می کنم

رئیس - راجع بدستور قانون استخدام را برای قبل از تنفس و قانون میزبی را برای بعد از تنفس می گذاریم دیگر اظهاری نشد؟

(گفته شد خیر) (مجلس یک ساعت ونیم بعد از ظهر ختم شد)

مؤتمن الملک

جلسه ۱۳۶ صورت مشروح مجلس یوم ۳ شنبه ۲۱ ذیحجه ۱۳۴۰ مطابق بیست و سوم اسد ۱۳۰۱

مجلس سه ساعت قبل از ظهر بریست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید

صورت مجلس یوم یکشنبه بیست و یکم اسد را آقای امیر ناصر قرائت نمودند رئیس - ملاحظاتی نیست؟ (اظهاری نشد)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد دستور امروز اولاً قانون استخدام و بعد قانون میزبی عمومی است ولی قبلاً دوسه فقره مطلب است که باید بعرض آقایان برسد در موقعی که راجع بااختیارات رئیس کل مالیه از واشنگتن تلگرافاتی باین جا شده بود از قرار معلوم یک لفظ از ماده شش در پیشنهاد دولت ساقط شده است و آن لفظ راجع بااختیارات رئیس کل مالیه نسبت بمأمورین مالیه و سایر ادارات که مربوط به جمع و خرج هستند می باشد و این صحنه لفظ (تعمین) بوده است و در تالی از طرف هیئت دولت بمجلس مراجعه و تأکید شد که چون در ظرف این دو روزه میخوانند کمترت او را منعقد کنند بفوریت تکلیف آن معلوم شود و چون وقت نبود بعرض مجلس برسد بنده بطور استثنائاً بکمسیون قوانین مالیه مراجعه کردم کمسیون هم رایورتی داده است که قرائت میشود اگر تصویب فرمودید امروز در آخر جلسه والا در جلسه آتی رای می گیریم بالفعل برای اینکه خاطر آقایان مسبق باشد ماده نه تغییر کرده قرائت می شود

(آقای امیر ناصر بشرح ذیل قرائت نمودند)

کمسیون قوانین مالیه مراسله ۸۲۷ اسد جاری ریاست وزراء رادر خصوص اضافه نمودن کلمه تعین بماده (۶) قانون

و حدود اختیارات دکتر میلیو امریکائی رئیس کل مالیه ایران در تاریخ ۲۲ اسد جلسه شصت و پنجم مطرح مذاکره قرار داده و با پیشنهاد دولت موافقت حاصل نمود لهذا قسمتی از ماده (۶) قانون سابق الذکر را از قرار ذیل تکمیل و برای تصویب مجلس شورای ملی پیشنهاد می نماید قسمت دوم از ماده شش دولت ایران قبول میکنند مطابق نظریات مشارالیه دائر به تعین ترقی و تنزل و انتقال و عزل مستخدمین وزارت مالیه و تمام شعب تابعه آن و هم چنین مستخدمین ادارات دیگر دولتی که مستقیماً با جمع و محاسبه و پرداخت وجوه عمومی مربوط است رفتار نماید؟

رئیس - دو فقره لایحه از طرف دولت رسیده یکی راجع بتقاضای ده هزار تومان بوده برای تعمیر برج های ولایت بروجرد و یکی تقاضای برقراری حقوق تقاعدی بجهة بعضی صاحب منصبان وزارت جنگ رایورتی هم از کمسیون مبتکرات راجع به پیشنهاد آقای معتمدالتجار رسیده قرائت میشود.

(بشرح ذیل قرائت شد)

کمسیون مبتکرات طرح قانونی پیشنهادی آقای معتمدالتجار وجهی دیگر از آقایان نمایندگان را در خصوص اخذ مالیات از عین کتیرا در صورت اختلاف بین مأمورین دولت و صاحبان کتیرا مطرح مذاکره فرار داده بانفاق آراء مطرح مزبور را قابل توجه دانسته و رایورتی آنرا تقدیم بمجلس شورای ملی می نماید

حاج میرزا مرتضی مشیر کمسیون رئیس - در قابل توجه بودن این پیشنهاد باید رأی گرفته شود گویا آقای کازرانی مخالفند؟

آقا میرزا علی کازرونی - بنده اساساً مخالف نیستم با ترتیبش مخالفم

رئیس - بفرمائید آقا میرزا علی کازرونی -

در این که باید یک طریقی پیش بینی شود که اختلافی فیما بین اجزاء گمرک واقع نشود شبهه نیست لیکن این طوری که پیشنهاد کرده اند در صورتی که بین گمرک و صاحبان مال موافقت حاصل نشود از عین مال صدی چهار دریافت شود بنده این را بیشتر اسباب زحمت هم بجهة تجار و هم بجهة گمرک می دانم و دلیلش هم این است که صاحب کتیرا مثلاً ده پانزده من کتیرا دارد آنها را در صندوق و در لفافه های حلبی بسته و اگر بنا باشد بخواهند این صندوق ها را باز کنند و از همین کتیرا گمرک بگیرند اولاً صد چهار از ده پانزده من کتیرا چه قدر می شود و گمرک آنرا چه کند و تا اندازه جمع کند که قابل فروش بشود و خودش بتواند علیحده بفروشد یک ضرر فوق العاده بجهة تاجر از جهت باز کردن صندوق و

معطل شدن در گمرک و غیره فراهم میشود و عقیده بنده این است که بایستی در ابتدای هر سال یک قسمت معینی فیما بین تجار و رئیس گمرک قطع شود برای مدت یکسال بجهت هر نوع از انواع کتیرا که در ضمن مدت یکسال اگر ترقی یا تنزل بکنند بهمان قیمتی که در ابتدای سال معین شده حساب شود و این ترتیب که بنده عرض می کنم در بعضی از نقاط خارجه هم اطلاع دارم همین طور است و اگر اینطور بشود همیشه اوقات هم تجار و هم رئیس و اعضاء گمرک راحت و در زحمت و مشاجره نخواهند بود؟

رئیس - آقای اقبال السلطان (اجازه)

اقبال السلطان - بنده هم مخالفم رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده تصور می کردم این مطلب که پیشنهاد شده بقدری ساده است که دیگر محتاج بگفتگو و مذاکره نیست زیرا در موقعی که بجهت قیمت کتیرا بین گمرک و صاحب کتیرا اختلاف پیدا شد از عین کتیرا می دهند این امری ندارد حالا اگر آقا اطلاعات خارجی دارند بنده ندارم ولیکن باید دید در موقع عمل چه راهی عملی تر و سهل تر است که رفع اختلاف بنماید می فرمایند صندوق را باید باز کنند این بدیهی است اگر برای قیمت هم اختلاف پیدا نشود برای معاینه مجبورند در گمرک صندوق را باز کنند و در موقعی که صندوق را بهر حال برای معاینه باز می کنند چه زحمتی بجهة صاحب مال میباشد که از عین جنس گمرک بدهد؟

بنابراین بنظر بنده این مسئله هیچ اشکالی ندارد یک مسئله دیگر فرمودند که در ابتدای سال یک نرخ معین بجهة تأخیر سال معین کنند این مسئله بنظر خیلی مشکل می آید بجهة اینکه در قیمت کتیرا ممکن است در هر ماه یک اختلاف کلی پیدا شود بطور می شود از اول سال یک قیمت ثابت معین کرد؟ این است که بنده این پیشنهاد را هم بجهة گمرک و هم بجهة تجار نافع می دانم و عکار هر دو طرف را سهل می کند.

رئیس - آقای اقبال السلطان (اجازه)

اقبال السلطان - قریب بیست و دو سال است که در گمرک یک قانونی بجهت بروز اختلاف بین گمرک و تجار وضع شده و در جریان است و در ظرف این مدت هم هیچ شکایتی از تجار راجع باین قانون نشده و آن قانون این است که تجار مال التجاره خود را بهر قیمتی که میل دارند بگمرک اظهار بنمایند اگر گمرک آن قیمت را قبول کرد از همان قرار گمرک می گیرد اگر قبول نکند یک قیمتی را گمرک بصاحب

مال اظهار می‌دارد. اگر صاحب مال قبول کرد از روی آن قیمت گمرک می‌دهد و اگر قبول نکرد گمرک آن مال را مطابق قیمتی که کرده با اضافه یک ده یک بصاحب مال می‌دهد و همین مال التجاره را از ناچر می‌برد و این ترتیبی است که مدت ها در گمرک معمول بوده و هست و بعقیده بنده این طور عملی تر است و اگر بنا شود در موقع اختلاف نظر گمرک از عین جنس برداشت کند ممکن است در موقع فروش ضرری متوجه دولت بشود چون مال التجاره را که میخواهند از گمرک بخرند نظر به ملاحظات بدبینی که دارند به قیمت نازلی می‌خرند ممکن است یک ضرر کلی از این راه بدولت برسد

رئیس - آقای مستشار السلطنه (اجازه)

مستشار السلطنه - بنده موافقم رئیس - بفرمائید

مستشار السلطنه - آقایان موافقین

البته در نظر دارند که بنده در اصل وضع این عوارض مخالف بودم ولی پس از تصویب صد چهار یک نظری برای آقای معتمدالتجار پیدا شد که ما هم آنرا تصویب کردیم و معمول گمرک را هم می‌دانستیم که اگر در قیمت جنسی که واردی صادر میشود در گمرک اختلافی حاصل شد گمرک مجازات عین جنس را با قیمتی که بتاجر پیشنهاد کرده و قبول ننموده با اضافه یک ده یک بردارد ولی برای روشن شدن مطلب که در موقع بروز اختلاف در گمرک رفع غائله بشود آقای معتمدالتجار این پیشنهاد را کردند و رفقا هم امضاء کردند که هم مأمورین گمرک هم تجار در زحمت نباشند اما اینکه آقای کازرانی می‌فرمایند قیمت ثابتی برای مدت سال روی مال التجاره گذارده شود این غیر ممکن است آقای کازرانی در صورتی که در تجارت بصیرتی دارند تصدیق خواهند فرمود که مال التجاره در ظرف سال بیک قیمت باقی نمی‌ماند گاهی تنزل گاهی ترقی دارد بهر جهت برای تجار و حاملین کتیرا احسن شقوق و آسان ترین طریق این بود که اگر اختلافی در قیمت حاصل شد از عین جنس بپردازند و اینکه شاهزاده می‌فرمایند در موقع فروش ضرری عاید دولت خواهد شد این را هم نمی‌توان تصدیق کرد زیرا اگر بنا شود این مسئله را در نظر بگیرند باید تمام اصولی که در گمرک معمول بوده است بهم بغورد بجهت اینکه چه در ورود و چه در صدور در موقع بروز اختلاف در قیمت مال التجاره بین گمرک و تجار و تجار گمرک مجبور است مال التجاره را موافق قانون مخصوص خود خریداری نمایند و این بدیهی است که همیشه مال التجاره یک قسم نیست در همه قسم مال التجاره این اتفاق می‌افتد پس گمرک باید همیشه ضرر کند در صورتی که

چنین نسبت به رجعت راه حلی بجهت این مسئله از این بهتر نبود
رئیس - مذاکرات در این موضوع کافی نیست

جمعی گفتند کافی است

رئیس - رأی می‌گیریم بقابل توجه بودن پیشنهادیه آقای معتمدالتجار آقایان که این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(آقایان نمایندگان قریب باتفاق قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد. پیشنهاد دیگری است از طرف آقای ارباب کیخسرو و راجع به همین موضوع قرائت میشود

شرح ذیل قرائت شد

نظر باین که در ماده سوم قانون مالیات کتیرا مصوبه یازدهم سرطان هفده سنه که نوشته شده است (صاحبان کتیرای موجوده باید در مدت یکماه از نشر اعلان از طرف دولت کتیرای خود را به اداره مالیه محل ارائه نموده جواز مجانی دریافت دارند تا در موقع خروج از سرحد از پرداخت مالیات معاف باشند) نظر مقتنی آن بوده است که هر قسم کتیرائی اهم از این که قبلا مالیات محلی پرداخته باشد یا نپرداخته باشد در ظرف یکماه که اظهار نامه ارائه بدهد از مالیات معاف باشد و اداره مالیات غیر مستقیم موجب تردید و معطلی و زیان صاحبان کتیرا شده است لهذا بنده پیشنهاد می‌نمایم مجلس شورای ملی تبصره ذیل را بماده مزبور بعنوان تفسیر علاوه نماید و چون خیلی کتیراها معطل است تقاضای فوریت می‌نمایم

تبصره - معافیت مالیات فوق الذکر در ظرف یکماه معینه نسبت بکلیه کتیراهائی است که در آن مدت ارائه یا اظهار نامه داده شده باشد اهم از آنکه قبلا مالیات محلی را پرداخته یا نپرداخته باشد

رئیس - رایورت کمیسیون هم قرائت میشود

(بترتیب ذیل قرائت شد)

کمیسیون متبکرات طرح قانونی پیشنهادی آقای ارباب کیخسرو را راجع بتفسیر ماده (۳) قانون مالیات کتیرا مطرح مذاکره قراردادده و با کثرت آراء طرح مزبور را قابل توجه دانسته رایورت آن را تقدیم مجلس شورای ملی می‌نماید

رئیس - آقای آقا میرزا شهاب (اجازه)

آقا میرزا شهاب الدین - بنده بالفظ اظهارنامه مخالفم و بایست کتیرا را ارائه بدهند و اگر بنا شود اظهارنامه بدهند ممکن است در ضمن اظهارنامه تا چهار سال کتیرا ها را از مالیات معاف دارند
حاج میرزا هر قرضی - لفظ اظهار

نامه برای این زیاد شد چون ممکن است تجار در انبارها کتیرای زیادی داشته باشند و ارائه دادن آنها بگمرک اسباب زحمت است و جز اینکه بروند بگمرک اظهارنامه بدهند چاره ندارند اول اظهارنامه بدهند که ما فلانقدر کتیرا داریم آنوقت مأمور مالیه می‌رود و تفتیش می‌کند که صحیح است یا خیر اظهارنامه برای این است

آقا میرزا شهاب الدین - این عبارت این معنی را نمیرساند

رئیس - آقای مستشار السلطنه موافقت؟

مستشار السلطنه - خیر مخالفم

رئیس - بفرمائید

مستشار السلطنه - میخواستم آقای ارباب توضیح بفرمایند اگر این قضیه این طور معمول شود تبعیض میشود چون یک عده عوارض داده‌اند و یک عده نداده‌اند و در تجارت صد دو و صد سه خیلی فرق میکند خوب است توضیح بدهند که بنده هم متقاعد شوم

مخبر - عرض می‌کنم این هیچ فرق نمی‌کند این پیشنهاد و عین همان ماده سوم قانونی است که از مجاس گذشته فقط این یک تبصره است. اگر آن ماده را ملاحظه کنید خواهید دید که نوشته شده تجار مجازند تا یکماه کتیرای خود را ارائه بدهند و جواز بگیرند این برای این بود که کتیرا های موجوده که مالیات آنها را داده‌اند در تانی از آنها مالیات گرفته نشود و این هم عین همان ماده است اظهارنامه می‌دهند و تفتیش می‌شود اگر صحیح بوده است بآنها جواز می‌دهند مقصود این است که این شخص با آن ماده هیچ فرق نمی‌کند. کسانی که در همان یکماه مقرر اظهارنامه داده‌اند اداره مالیه رسیدگی نموده و بآنها جواز می‌دهد

رئیس - آقای معتمد السلطنه طباطبائی موافقت؟

معتمد السلطنه - خیر مخالفم

رئیس - بفرمائید

معتمد السلطنه - این تبصره اگر بگذرد مالیات کتیرا بکلی از بین می‌رود و مفهوم این ماده این است که در ظرف یک ماه هر قدر تجار اظهارنامه دادند معاف باشند ممکن است یک کسی صد من کتیرا داشته باشد و دو هزار من اظهارنامه بدهد و در یک نقطه دوردستی باشد که مأمورین مالیه نتوانند تفتیش کنند و آنوقت بموجب این پیشنهاد از مالیات معاف خواهند بود

رئیس - آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - در این پیشنهاد بنده یک چیز تازه ننوشته‌ام عین مسئله ایست که در موقع وضع قانون در

اینجا گفته شد مخصوصاً در موقعیکه در ماده سوم قانون کتیرا مذاکره بود بنده توضیح خواستم آقای اقبال - السلطان و سایر امضاء کمیسیون توضیحاتی دادند و فرمودند این ماده راجع بکلیه کتیرای موجوده است که در ظرف یکماه بمذاکره اعلان ارائه می‌دهند و اشخاصی که در این یکماه کتیرای خود را ارائه بدهند از هر گونه عوارض معاف و جواز مجانی بآن ها داده شود

حالا این یکماه منقضى شده و در این مدت صاحبان کتیرا یک اظهارنامه‌ای بداره مالیه داده‌اند و همین طور معطل مانده است این لفظ اظهارنامه را من برای همین مسئله اضافه کردم و ابدا هیچ مقصودی هم جز تفسیر آن ماده نبوده است زیرا بردن پنج خروار کتیرا بداره مالیه و ارائه دادن آن کار آسانی نیست و بایستی تاجر بیکه کتیرا دارد اظهارنامه بداره مالیه بدهد و اداره مالیه بفرستد تفتیش کند اگر صحیح اظهارنامه داده شده بود یعنی بهمان مقدار که در اظهارنامه نوشته شده است کتیرا موجود دارد بآن تاجر جواز میدهد والا نمیدهد حالا اگر آقای معتمد السلطنه نظری در اظهارنامه دارند پیشنهاد نمایند این پیشنهاد به کمیسیون قوانین مالیه می‌رود و در آنجا با آن قانونی که گذشته شده مقایسه میکنند

اگر راه سهل تری به نظر رسید بنده هم حرفی ندارم

مقصود بنده این است اشخاصیکه از سابق یعنی قبل از وضع قانون کتیرا داشته‌اند اهم از اینکه مالیات داده باشند یا نداده باشند از دادن مالیات معافند و بنده نظری جز تفسیر ماده سوم آن قانون نداشته‌ام

رئیس - مذاکرات کافی است یا خیر؟

جمعی گفتند کافی است

رئیس - رأی می‌گیریم به قابل توجه بودن تبصره تفسیریه آقای ارباب کیخسرو

آقایان بیکه این تبصره را قابل توجه می‌دانند

قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد این دو فقره پیشنهاد مراجعه میشود

به کمیسیون قوانین مالیه آقای وزیر است و تلگراف برای جواب سؤالات حاضر شده‌اند؟

وزیر است و تلگراف - بنده حاضرم اگر سؤالی باشد جواب عرض میکنم

معاون وزارت مالیه - چند فقره لایحه قانونی بود که وزارت عدلیه تهیه کرده و تقدیم مجلس شورای ملی مینماید اولاً لایحه قانون هیئت منصفه است البته آقایان مسبقاً در در کابینه اسبق یک لایحه در

این موضوع به مجلس تقدیم شده است ولی آن لایحه عجزاً بواسطه عللی که خاطر آقایان هم مسبوق است بلا تعقیب گذارده شده است.

ولی در چند جلسه آقای رئیس الوزراء حاضر شدند و از طرف وزارت عدلیه هم یک تماطی نظری شد و یک اصلاحاتی در آن شده و جدیداً تقدیم می شود دوم لایحه - ایست راجع باصلاح بعضی از مواد قانون اصول مجازات حقوقی با تجربه که در این ده سال برای وزارت عدلیه حاصل شده است یکی از دلائل بطور جریان امور بواسطه ناقص بودن قانون مستلزم صرف وقت زیادی است ولی عجزاً چند فقره از آن مواد که مهم و اصلاح آن فوراً لازم بود اصلاح شده و تقدیم می شود سیم یک لایحه ایست راجع به تعیین مجازات اداری برای عدم رعایت بعضی از مواد اصول مجازات یعنی مواد اصول مجازات اختصاری راجع به مجازات اختصاری

چون اگر مواد راجع به مجازات اختصاری مراعات بشود سبب سرعت گذشتن امور مردم خواهد شد.

ولی متأسفانه غالب قضات رعایت آنها را نمیکنند و سبب بطور جریان امور شده است برای عدم رعایت آنها هم مجازاتی معین نشده این است که بموجب این لایحه مجازات اداری برای عدم رعایت بعضی از مواد اصول مجازات پیش بینی شده که تقدیم میشود لایحه چهارم راجع بقانون تجارت است مسائل راجع بقانون تجارت تا بحال هیچ در تحت تنظیم نیامده و روز بروز مسائل تجارت در همه عالم حتی در ایران هم اهمیت پیدا میکند مخصوصاً از موقعیکه یک قسمت عمده از اتباع خارجه مقیم ایران دعاویشان بایستی در عدلیه مطرح شود همه شتوال میکنند که مطابق چه موادی دعاوی مارسیدگی خواهد شد آیا قانون تجارتی هست که مطابق آن دعاوی مارسیدگی شود؟

و این قانون تجارت که پیشنهاد شده و تقدیم میشود عبارت است از ترتیب و تشخیص دفاتر تجارت و طرز تأسیس و تشکیل شرکتها و اقسام شرکتها و حوالجات صرافی و بروات و چکها و قیمت راجع بطرز تشخیص ورشکستگان به تقصیر و ورشکستگان به غیر تقصیر و تمام اینها در این لایحه تنظیم شده و تقدیم میشود لایحه پنجم راجع بمجازات اشخاصی است که قصد مال مردم خوری دارند و با علم به مستحق للغير بودن اموال خود راه دیگری منتقل میکنند و یکی دو ماه دیگر هم هست که در وزارت عدلیه تحت مذاقه است و پس از تنظیم تقدیم مجلس شورای ملی می شود.

شیخ الاسلام اصفهانی - راجع به لوایح وزارت عدلیه بنده عرضی دارم

رئیس - راجع به قانون ثبت منصفه نمی دانم این قانون جدیدی که حالا به مجلس تقدیم شده قانون جدیدی محسوب می شود یا خیر متمم قانون هیئت منصفه ایست که قبلاً به مجلس تقدیم شد ؟

معاون وزارت عدلیه - همان قانون سابق است که در آن یک اصلاحاتی شده است . . .

رئیس - در تعقیب همان قانون سابق است .

معاون وزارت عدلیه - خیر لایحه سابق بقانون هیئت منصفه را بنده مسترد و در عرض این لایحه را تقدیم می دارم

شیخ الاسلام اصفهانی - یک تذکر قانونی راجع باین لوایح دارم (اجازه میفرمائید)

رئیس - تذکر نظامنامه ؟

شیخ الاسلام - یک تذکری راجع باین لوایح است میخواهم عرض کنم

رئیس - به کی می خواهد بفرمائید

شیخ الاسلام - بمقام ریاست آقایان نمایندگان

رئیس - به بنده تذکر نظامنامه باید بدهید

شیخ الاسلام - تذکر بنده راجع به لوایح وزارت عدلیه است و خیلی مطلب لازمی است اباز فرمائید عرض کنم

رئیس - به مجلس میخواهید بگوئید .

شیخ الاسلام - بلی .

رئیس - بفرمائید .

شیخ الاسلام - عرض میکنم ایام استقلال کمسیون عدلیه چند روز است گذشته و این لوایح موافق قانون اساسی بایستی به

کمسیون برود و از کمسیون به مجلس بیاید و از تصویب مجلس بگذرد آن دو ماده قانونی که از طرف وزارت عدلیه از مجلس گذرانند

ماده دومش این بود که از تاریخ تصویب آن ماده که تاریخش شانزدهم

جمادی الثانی بود تا شش ماه دیگر که شانزدهم ذیحجه می شود قوانینی که از

طرف وزارت عدلیه پیشنهاد می شود به کمسیون برود و از کمسیون بگذرد و قانونیت پیدا نماید و فعلاً آن شش ماه تمام

شد و از فراری که چند روز قبل بنده با آقای معاون بطور خصوصی مذاکره نمود آقای

معاون می فرمودند انقضای شش ماه ۲۵ برج اسد است تذکر بنده این است که

تصویب آن ماده برای مدت شش ماه است نه شش برج و در شانزدهم ذیحجه هم مدت منقضی شده و بعد از شانزدهم ذیحجه دو

لایحه قانونی از طرف وزارت عدلیه و از آن جا بمجلس می آید قانون زیر حلی

و پشت پرده و هیچ جای دنیا مرسوم نیست

رئیس - این مسئله گمان نمی کنم

چیزی باشد که امروز بتواند مورد بحث واقع شود باید در خارج بین خودتان مذاکره فرمایند و مطلب را حل کنید

رئیس - اشتهاهاً اضافه نوشته شده است ؟

شیخ الاسلام - لازم بحل کردن نیست این مسئله معلوم است برج سکه نیست

ماه است ؟

رئیس - این موضوع امروز مطرح نیست .

شیخ الاسلام - خیر لوایح قانونی را امروز آوردند بمجلس و این تذکر قانونی بود که بنده دارم ؟

صدای زنک - امر بسکوت

شیخ الاسلام - بسیار خوب زنک هم بزنید

مستشار السلطنه - آقا مجلس ترتیب دارد نظامنامه دارد ؟

رئیس - آقای حاجی شیخ اسدالله از آقای وزیر پست و تلگراف سؤال داشتند .

حاج شیخ اسدالله - راجع بچه مطلب بود چون خیلی طول کشیده است بنده فراموش کرده ام

رئیس - راجع بتفتیش اداره حمل نقل دولتی

حاج شیخ اسدالله - بلی چون مدتی طول کشیده از نظرم محو شده بود راجع

بتفتیش ادارات حمل و نقل دولتی بنده سؤال کردم و گمان می کنم در کابینه سابق بود که مذاکره شد بایستی سرویس ادارات حمل و

نقل دولتی تقلیل شود بنا بود بمحاسبات این اداره که یکی از ادارات مهمه است و یک

مخارج و بودجه سنگین دارد رسیدگی شود می خواستم که به بینم تفتیشی بعمل آمده

است ؟ و اگر تفتیش شد نتیجه حاصله چیست آقای وزیر پست و تلگراف می توانند اطلاع

بدهند که ما هم مستحضر شویم

وزیر پست و تلگراف - جواباً عرض می کنم رئیس کل تفتیش اداره پست مشغول

تفتیش است و هنوز راپورت تفتیش او به وزارت خانه نرسیده و مخصوصاً تا کید هم

شده است که هر چه زودتر تفتیش خود را تمام نموده راپورت بدهند

حاج شیخ اسدالله - این يك جواب معمولی است و با اصطلاح فورمالیته ولی جواب

بنده نه بود می خواستم به بینم نتیجه این تفتیش که تا حال بعمل آمده چیست ؟ آقای

وزیر می توانند از نتیجه آن اطلاع بدهند یا خیر ؟

چون تا بحال چند ماه است مشغول تفتیش و رسیدگی هستند و این مدت گمان

می کنم برای تفتیش يك اداره کافی بوده است ؟

وزیر پست و تلگراف - جوابی را که بنده عرض کردم فورمالیته نه بود جوابی

که اصل حقیقت بوده و تفتیش يك اداره بزرگی مثل اداره حمل و نقل در يك روز

دو روز و يك هفته و دو هفته ممکن نیست هنوز تفتیشات مفتشین اختتام نه پذیرفته و

هنوز مشغول رسیدگی بمحاسبات می باشد و برای بازدید سرویس های ره هم مفتش

فرستاده شده که حالیه در رشت مشغول است تفتیش و رسیدگی کامل بدفاتر این اداره

کاری است که چندین ماه طول می کشد و مخصوصاً بنده با آقای معتمد الوزراء هم

تا کیدات کتبی وهم شفاهی نموده ام که هر چه زودتر بتفتیش خانم داده و راپورت

خود را بوزارتخانه تقدیم دارد

رئیس - آقای آقا میرزا شهاب الدین راجع بسیم تلگراف کرمان الی سیرجان

سؤال دارند

آقا میرزا شهاب الدین - در موقعی که پلیس جنوب سرتاسر جنوب ایران از

کرمان تا سیرجان و بندر عباس را گرفته بود نمی دانم بر طبق چه امتیاز و تصویب نامه

و اجازه نامه سیم تلگراف از کرمان تا سیرجان و بافت دائر کردند پس از آنکه

پلیس جنوب منحل شد آنچه که قابل حمل داشتند بردند و آنچه قابل حمل نبود

سوزانیدند فقط این سیم ها ماند و قرار بود این سیمها و اینبه و همارا تیکه

در آنها بنا کرده بودند بدولت تحویل دهند ولی تا کنون سیم تلگراف کرمان به

سیرجان و بافت هنوز در تصرف انگلیس ها است و در صورتی که از بندر عباس

بتهران تلگراف فارسی می شود و بافت سیرجان تلگرافات بفارسی مخاربه نمی شود

چند روز قبل که در خدمت آقای وزیر این مذاکره شد فرمودند آن سیمها هم تحویل

مأمورین دولت ایران شده است ولی باید از طرف دولت ایران دستکاه بآن نقاط

فرستاده شود و تا بحال مسامحه شده و مخصوصاً فرمودند این سیمکشی بر طبق يك

اجازه و امتیازی بوده است و بنده نمی دانم آن امتیاز تصویب مجلس رسیده یا آن هم

از تصویب های دولت در دوره فترت بوده است در صورتیکه متعلق به دوره فترت باشد

گمان نمیکنم مجلس بتواند آن امتیاز را بپذیرد ؟

بهر جهت بودن سیم تلگراف از سیرجان بکرمان و مخاربه نکردن چیز عجیبی

است و در صورتیکه متعلق بایران است چرا نباید بفارسی مخاربه شود در صورتی که

متعلق بایران نیست ؟

در يك مملکت مستقل چند فرسخ هم باختیار اجانب باشد این چیز نیست که بنده

معنی آنرا نمی فهمم خوب است آقای وزیر توضیح فرمایند که آن امتیاز که بآنها داده شده کدام است ؟ و آیا مجلس میتواند بآن امتیاز رسمیت بدهد خیر ؟

وزیر پست و تلگراف - در جواب

نماینده محترم عرض میکنم مذاکراتی که با بنده فرمودند بنده قبول مسامحه نکردم از طرف اولیای امور تلگراف مسامحه بعمل نیامده و در این موضوع هم بنده توضیحات شفاهی دادم و تصور کردم ایشان قانع شده اند ولی حالا که سؤال فرمودند عرض میکنم در اوایل جنگ این سیم خودسرانه کشیده شده بود ولی بعدیک قرار داد تلگرافی معروف بقرارداد کرمان و بندرعباس و جاسک مابین تلگراف خانه ایران و تلگراف انگلیس برقرار شده و بامضای محاسب المالک در سه سال قبل و بموجب این قرارداد تلگرافی سیمی که کشیده شده است داخل این قرارداد محسوب میشود و اگر رجوع فرمائید به سالنامه که اداره تلگراف در آخر هر سال اشاعه می دهد خواهید دید که این قرارداد در صفحه آخر آن کتابچه ثبت شده است حالا اگر آن قرار داد باید بتصویب مجلس برسد ؟

جمعی از نمایندگان - معلوم است

بدون تصویب مجلس صحیح نیست

وزیر پست و تلگراف - البته هیچ تردیدی در آن نیست باید حتماً مجلس بیاید و خواهد هم آمد در هر صورت بهیچ وجه مسامحه از طرف اولیای امور تلگراف خانه نشده و اماراجع بمذاکرات تلگراف فارس قبلاً به آقا عرض کردم دو دستگاه تلگراف بکرمان فرستاده شده که بیافت و سیرجان ببرند و بتوسط آنها تلگرافات فارسی متناوبه شود و آن دستگاهادر کرمان است و منتظرند قدری هوا خنک شود که تعمیرچی سیم بجهت تعمیر سیم برود و آن دستگاهها را کارکنان در این خصوص هم از طرف اداره تلگراف خانه مسامحه نشده است .

آقا میرزا شهاب الدین - آقای وزیر

پست و تلگراف تصور فرمودند که بنده نازه اجازه خواسته ام از ایشان سؤال کنم ولی خیر این سؤال بنده همان روز اول شده و ایشانهم توضیحات شفاهی دادند اماراجع بقراردادمانی توأمیم هر قراردادی را هر کس بسته باشد تا بتصویب مجلس شورای ملی نرسیده است قبول کنم خصوصاً راجع بمؤسسات یک دولت اجنبی آنها در یک مملکت مستقل و البته باید آن قراردادها و مؤسسات به تصویب مجلس باشد و بدون تصویب مجلس هیچکس نمی تواند سیم کشی کند اما اینکه فرمودند دستگاه فرستاده ایم و منتظر خنکی هوا هستیم بنده عرض می کنم مگر در کرمان نمی توان سیم کشید ؟ هر وقت بخواهند سیم بکشند ممکن است و لازم نیست یائیز یا بهار باشد .

وزیر پست و تلگراف - مجدداً

عرض می کنم که ترتیب تلگراف این است که سالی دو دفعه مکانکچی برای تعمیر

می فرستند یکی در بهار یکی در یائیز و چون دستگاهائی که به آنجا فرستادند قدری دیر رسیده و موقع تعمیر بهار گذشته بود باین جهت موقوف باین شد که یائیز برسد و وقتی برای تعمیر سیم مأمور می فرستند دستگاهها را هم کارکنان دارند

آقا میرزا شهاب الدین - اگر

ابتدای یائیز هم شروع بشود خیلی متشکرم .

رئیس - این که راجع بقراردادها فرمودید اگر بایستی بمجلس فرستاده شود لفظ اگر را بنده نفهمیدم در قانون اساسی در اصل ۲۴ لفظ اگر نوشته نشده

وزیر پست و تلگراف - در رجوع

نمودن بمجلس بنده تردیدی نداشتم ولی در جواب اظهار آقا عرض کردم چنانچه لازم باشد بتصویب مجلس برسد (خنده حضار) البته تقدیم خواهد شد و راجع به مسامحه عرض کردم از طرف اداره پست و تلگراف نشده و البته مسامحه هم نخواهد شد .

رئیس - آقای دست غیب

(اجازه)

حاج سید محمد باقر دست غیب -

همان طور که آقای حاج شیخ اسدالله فرمودند بنده هم فراموش کرده ام که سوالم چه بوده و از جوابهائی که آقای وزیر پست و تلگراف به آقای حاج شیخ اسدالله و آقا میرزا شهاب الدین دادند بنده هم حساب جواب خودم را کردم ولی معذرتاً سؤال می کنم که قضیه مولیترقضیه فریبی در ایران خاصه در طهران شده است و یک انعکاسات غریبی پیدا کرد برای این که هر کس با آقایان و کلا میرسد اول می پرسد حساب مولیتر چه شد خاصه آنوقتی که در روزنامه منتشر شده بود که مولیتر برای مالجه بارو با خواهد رفت و بعد هم اگر مقتضی شد احتمال دارد بر گردد و ممکن است بعضی از آقایان از حالات او اطلاعی نداشته باشند ولی بنده از اجتناسات و کارهائی که کرده است اطلاعاتی بدست آورده ام و شنیده ام و بقول آقایان علما تواتر است و نمی شود حمل بر کذب کرد بعد شنیدم یک کمیونی تشکیل شده است که بحساب او رسیدگی شود و بنده نمی دانم اشخاص خیر و بصیر در این کمیون هستند یا خیر؟ اگر نیستند چرا از اسباب خیره در کمیون دعوت نشده و اگر هستند چه طور شده است که این اندازه طول کشیده است و چه حسابی است که تا بحال تصفیه نشده است اغلب آقایان می دانند که در رسیدگی باین امر مسامحه شده است حالا جواب بدهند آنوقت اگر مجدداً اظهاری داشتم عرض می کنم

وزیر پست و تلگراف - خیلی

متأسفم که جوابهای بنده آقای نماینده محترم را قانع نکرده است ولی سعی می کنم که

در جواب سؤال نماینده محترم عریاض مقننی عرض کنم راجع بمسئولیت چنانکه آقایان مسبقاً در اقداماتی در سابق شده بود و یک مذاکراتی در بین مردم ولی هیچ شکل عملی بخود نگرفته بود و خوشبختانه بنده یک شکل عملی باین امر دادم و یک کمیونی از اشخاصی که بمقیده بنده خیلی صالح هستند مرکب از رئیس فعلی تفتیش کل پست و رئیس تفتیش کل سابق پست و چند نفر از روسای دیگر پستخانه تشکیل دادم که مشغول رسیدگی بحساب مولیتر می باشد و بیک قسمت از کار او هم رسیدگی کرده اند ولی بنده منتظرم تمام ففاتی که در باره او گفته می شود رسیدگی بشود آن وقت بنده یک راپورت جامعی تشکیل بدهم که آن راپورت از برای کمیسیون دیگری که درد بهار منعقد است مدرک شود و در آن کمیسیون آقای ذکاء الملك از طرف وزارت عدلیه و آقای ابنتظام الملك از طرف وزارت امور خارجه نمایندگی دارند و چند دیگر هم از طرف اداره پست در آنجا خواهند بود از برای اینکه راپورت جامعی که مدرک دولت باشد بدولت تقدیم نمایند و راپورت پست و تلگراف نهایت جدیت را دارد که هر چه زودتر باین امر خاتمه بدهد و برای اطلاع خاطر آقا عرض می کنم که این کمیونی که در اداره پست تشکیل شده صبح و عصر حتی شب مشغول کار است و بیک قسمت اعظم از حساب او رسیدگی کرده است و داخل در قسمت های دیگر شده است ؟

رئیس - آقای تدین راجع بسیم همندان سؤالی داشتند ؟

تدین - نظر بنذاکره که آقای

آقا میرزا شهاب الدین راجع بیکي از قرار دادها که مابین دولت ایران و انگلستان در خصوص امتداد سیم منعقد است اظهاراتی نمودند چون بنده تصویب گرفته بودم که راجع باین موضوع و موضوع هادی دیگر از مجلس تقاضا کنم بوزارت پست و تلگراف امر بفرمایند هر چه زودتر قراردادهائی که بین دولت ایران و انگلستان راجع بامتداد سیم در نقای مختلفه منعقد شده است بمجلس بیاورند تا بتصویب مجلس بگذرد باینکه عقیده مجلس مأموم شود باین جهت قبل از اینکه وارد در موضوع سؤال خودم بشوم تقاضای خودم را اظهار می کنم و بر آن موضوعی که ایشان ذکر کردند علاوه می کنم که چند قرارداد دیگر هم هست که بمقیده بنده آنها هم لازم است هر چه زود بمجلس بیاید تا بمجلس عقیده خود را نسبت بآنها اظهار نماید کلی از آن قراردادها که بمقیده بنده خیلی مهم است قرار نامه اینست که بین دولت ایران و دولت انگلستان در ذیحجه ۱۳۳۰ در زمان وزارت مستشار الدوله منعقد شده است این قرارنامه راجع

بامتداد سیم قرارنامه های تلگرافی سابق و سیم عربستان است در قرار نامه آقای مستشار الدوله تصریح کرده اند که باید باصویب مجلس شورای ملی برسد و این قدر راه مای توانم از ایشان اظهار امتنان کنیم که این قید را کرده اند .

آقا سید فاضل - اگر هم قید نمی کرد حتماً باید برسد .

تدین - بنده از نقطه نظر شخصی عرض کردم دیگران چرا این قید را نکرده اند خیلی عجیب است . توی حرف آدم چرا شکر میریزید ؟

ولی در همین این که در آنجا تصریح می کند که منوط بتصویب مجلس شورای ملی است یک فصل از این قرارداد را که فصل سوم است اشتباه کرده می نویسد .

باستثنای این فصل که بتصویب هیئت دولت رسیده است باید باقی فصول بتصویب مجلس برسد .

آقا میرزا علی کازرونی -

غلب است.

تدین - بنده نمی گویم صحیح است یا غلط است حالا بنده حواسم پرت نمی شود شاید بیک نفر دیگر باشد که حواسش پرت شود آخر مجلس انتظاماتی دارد عریاض بنده که تمام شد اجازه بخواهید صحبت کند شاید بنده خودم بفهمم چه عرض می کنم این فصل که در این قرارداد مستثنی شده است یکی از فصول مهمه است که تمام قرارداد های سابق را تأیید می کند و بمقیده بنده سفارش زیادتر از منافس هست ولی دجالاً بنده عقاید خود را در این باب اظهار نمی کنم و صبر می کنم که در آتیه نزدیکي چون چاپ هم شده است وزارت پست و تلگراف یعنی آقای وزیر که نماینده وزارت خانه هستند تقدیم مجلس نمایند که بمقیده مجلس نفعاً و اثبات نسبت بآنها معلوم شود دوم قراردادی است که سیم تلگرافی سیتان را بقط سرحدی ایران در نزدیکی کووه ملک سیاه اتصال می دهد این قرارداد در شوال ۱۳۳۲ منعقد شده است ولی در این جا هیچ اشاره نکرده است که باید بتصویب مجلس برسد باین جهت بنده عرض کردم که باید از مستشار الدوله ممنون بود که این قید را کرده است

آقا سید یعقوب - در زمان وزارت

کی بوده است

تدین - در وزارت سردار منصور

قرارداد سوم که آقای آقا میرزا شهاب

اشاره کردند در ۱۳۳۴ است

وزیر پست و تلگراف - سنه

۱۳۳۶ بوده است

تدین - سنه ۳۴ بوده است ولی در

این جا نوشته است در طهران در هشتم ماه

مه ۱۹۲۰ مطابق ۱۸ نور ربیع ثانی ۱۲۰۰

مطابق نوزدهم شوال المکرم ۱۳۳۷ در

چهارشنبه نوشته شده و بامضای محاسب -

الممالك است در مقدمه این قرار داد يك اشاره دارد و بنده بطور خلاصه عرض می‌کنم که گوید چون دورشته سیم بدون اجازه دولت ایران در چند سال قبل کشیده شده بود باین جهت حالادولت صلاح دانست که تصویب کند و در این جا عبارت خیلی عجیبی دارد و آن این است که می‌گوید این قرارداد دولت ایران منعقد و سواد ذیل را حتمی الاجرا می‌داند بنده خواهش و تمنا می‌کنم (اگر چه محتاج به تمنا نیست) زیرا گمان می‌کنم که همه آقایان خیالشان متوجه این مطلب و اتفاق کلمه این عقیده را دارند بنابراین از آقای وزیر پست و تلگراف تقاضا می‌کنم که در اسرع اوقات فردا باشد خیلی بهتر است پس فراهم ممکن است الان هم چون چاپ شده است می‌توانند تقدیم مجلس نمایند متأسفانه ایشان هر قدر بیشتر تجسس در جریان ادوار گذشته می‌کند بیشتر متأسف و مبہوت می‌شود و بنده از مجموع اطلاعاتی که تحصیل کرده‌ام يك نتیجه عمده گرفته‌ام و آن این است که طرفداران دوره فترت اشخاصی بوده‌اند که بامستقیم و یا غیر مستقیم میل داشته‌اند بر وفق میل و دلخواه اجانب امور این مملکت جریان پیدا کند چرا؟ برای اینکه این چیزها نتیجه دوره فترت است ولی اگر مجلس باشد هر قدر هم قدم های کند بردارد معادلك جلو گیری میکنند از اینکه بدون اجازه يك دولت رسمی در يك مملکت مستقل يك دولت اجنبی يك اقدامات و عملیات خلاف قانونی می‌نماید بعد از این مقدمه بر میگردم به سوال خودم از قرار اطلاعاتی که بنده دارم و چند سال قبل از محل معادن نفت جنوب انگلیس ها يك سیم تلگرافی به محرمه و از محرمه يك سیم بحری تاهرب عبادیان کشیده‌اند و در این کتابچه که راپورت رسمی وزارت پست و تلگراف است بنده هر چه جستجو کردم قراردادی راجع بآن نیافتم و بالاخره موافق اطلاعاتی که بدست آورده‌ام معلوم میشود چند ماهی بیشتر نیست این مسئله کشف شده بنابراین سوال بنده از وزارت پست و تلگراف رسماً این است که آیا این اقدام با اجازه دولت ایران بوده است یا خیر؟

و اگر اجازه دولت بوده است در تحت چه قراردادی است و اگر با اجازه دولت ایران نبوده است وزارت پست و تلگراف تا بحال چه اقدامی کرده و چه اقدامی می‌خواهد بکند

وزیر پست و تلگراف - یکی از فرمایشات نماینده محترم راجع بود بقرار دادهای تلگرافی که باید بتصویب مجلس شورای ملی برسد.

یارد شود و تکلیفش معین شود مجلس شورای ملی می‌تواند از این دقیقه این قراردادها را تقدیم شده رسمی بدانند این راجع قسمت اول فرمایشات نماینده محترم اما قسمت ثانی بلی یک رشته سیم هست که جز سیم‌هایی است که در مدت جنگ خارج جبهه در ایران کشیده‌اند که از محرمه است به عبادان مرکز جدید تصفیه نفت جنوب و از آنجا وصل می‌شود بسیم‌های خارجه این سیم بطور خود سری و فقدان مسئولیت کشیده است و متکی به هیچ مدرکی نیست وزارت پست و تلگراف اقدامات لازم را در استرداد و برچیدن این سیم نموده است و این سیم نه فقط از نظر سیاست مضر است بلکه از نقطه نظر اقتصادی هم برای تلگراف خانه خیلی مضر است برای اینکه تلگرافات محلی که بخارجه مخابره می‌شود.

بتوسط همان سیم مخابره می‌شود با يك تاكس و تعرفه کمتری که ما مخابره می‌کنیم یعنی با آن سیم می‌رود به بین النهرین و با نرخ بین النهرین تلگرافات مخابره میشود وزارت پست و تلگراف بتوسط وزارت خارجه مشغول اقدام است و امیدوارم هر چه زودتر نتیجه مطلوبه بدست بیاید اما راجع بسیم دیگر که فرمودند از مرکز تصفیه نفت به محرمه وصل می‌شود آن سیم کاری باین سیم که عرض کردم ندارد و سیمی است کمیانی نفت جنوب برای خودش کشیده است و پنج مرکز تلگرافی دارد یکی در میدان نفت است و مسجد سلیمان چهار مرکز دیگر در ناصری و محرمه و عبادان و در يك جای دیگر دارد

آقای میرزا ابراهیم قمی - با اجازه است یابی اجازه وزیر پست و تلگراف - در این موضوع هم بنده يك اقدام خیلی جدی کرده‌ام و دیروز بانمایند کمیانی نفت جنوب جداً داخل مذاکره شدم که بچه حق و از روی چه مدرک کمیانی نفت جنوب این سیم‌ها را کشیده نماینده کمیانی نفت جنوب اظهار می‌کند که بر طبق مواد قرارداد امتیاز فقط جنوب این سیمها کشیده شده و قرار داد امتیاز فقط جنوب چنین ماده ندارد فقط در ماده دوم امتیاز نامه يك نفت (غیره) نوشته شده و نوشته شده است و وسائل تسهیل کار کمیانی از قبیل حمل و نقل و ماشین آلات و غیره باید فراهم شود و آنها از این نفت و غیره استفاده کرده و آن را کش می‌دهند بطوریکه مربوط بسیم تلگراف هم می‌دهند بطوریکه مربوط بسیم تلگراف هم می‌کنند در صورتی که معلوم است بکلی خارج از موضوع است و کمیانی نفت جنوب يك حقی را که اساساً و اصلاً راجع بدولت است و در همه جاسیمهای تلگرافی مال دولت است نباید برای خود قائل شود کمیانی نفت جنوب می‌گوید ما يك تسهیلاتی برای مخابرات تلگرافی لازم داریم وزارت پست و تلگراف هم حاضر است هر گونه

وسائل تسهیل را برای آنها حاضر نماید آنها صحیح می‌گویند که تسهیلاتی لازم دارند و عملیات زیاد دارند ولی ما هم حاضر هستیم در يك مدت خیلی کمی آن وسائل را برای آنها حاضر کنیم و ممکن است بیش از پنج مرکز تلگرافخانه نهم برای آنها دایر کنیم و اسباب و ادواتش را هم داریم بنده به آنها کتیم و حتی يك ضرب الاجلی هم شده است

ولی نماینده کمیانی جواب داد که بایستی مخابرات لازمه بالنسبتن و اهواز بکند و يك ترتیبی برای این کار بدهد این بود موضوع سیمی که بین محرمه و عبادان دایر شده است در موضوع سیم عبادان بوسیله وزارت خارجه اقدام شده در این موضوع مستقیماً با کمیانی نفت جنوب مذاکرات زیادی شده و امیدواریم هر چه زودتر نتایج مطلوبه بدست آید

تدین - توضیحات آقای وزیر پست و تلگراف خیلی کافی بود لازم هم بود ولی نتیجه آن یکی است وقتی بنا شود بدون اجازه يك مقامات رسمی استجاز از دولت ایران بخواهند يك کاری بکنند فرقی نمی‌کند چه دولت انگلیستان باشد و چه کمیانی نفت جنوب و بالنتیجه هر دو این کار را کرده‌اند بر خلاف اصول مسلمه قوانین مملکتی ما هست

يك سؤال دیگری هم بنده از آقای وزیر قبلاً نموده بودم و آن این است بعد از آنکه ماماده بین روس و ایران منعقد شد قرار شد سیم بین مشهد به سیستان بایرانی ها تحویل بدهند و از قراری که بنده شنیده‌ام از زمانی که انگلیسها آن سیم را تصرف کرده‌اند آن سیم را تا الان بتصرف دولت ایران نداده‌اند علت این که بتصرف نداده چیست؟

وزارت پست و تلگراف تا کون چه اقدام کرده است وزیر پست و تلگراف - این موضوع صحیح است و سیم مشهد به سیستان هنوز در تصرف انگلیسهاست و یاد کار دوره ایست که قشون انگلیس ایران بوده در این موضوع و موضوع سیم محرمه و عبادان متفقاً اقدام کرده ایم و باید خاطر نمایندگان را مستحضر کنم که وزارت پست و تلگراف نمی‌تواند

در این موضوع مستقیماً اقدام نماید و اقدامات این وزارتخانه بتوسط دولت و وزارت داخله است ما فشار می‌آوریم بوزارت خارجه و وزارت خارجه هم اقدامات لازم می‌نماید و آقایان را مطمئن می‌کنم که هیچ‌وجه مسامحه و قصوری از طرف این دو وزارتخانه نمی‌شود و امیدواریم در این موضوع هم نتیجه مطلوبه را بگیریم سیم مشهد به سیستان هم از نقطه نظر اقتصادی برای ما خیلی لازم است

حالا از نقطه نظر سیاسی هم مضر است آن را کنار می‌گذاریم

در هر حال اقدام شده و منتظر مهربان چه زودتر نتیجه مطلوبه بدست آید راجع به بستخانه‌های جنوب هم که بر حسب قرار داد مادرید سال فرنگی یعنی سال ۱۹۲۲ تحویل ایران داده شود هنوز تحویل داده نشده است و اقدامات لازم در این موضوع هم نشده است مأمورین ما هم حاضر هستند و اعضاء کمیسیون هم نامزد شده‌اند ولی طرف باید بر طبق ترتیبی که خودشان قائل شده‌اند مأمورین خودشان را از بین النهرین بیوشهر بفرستند در آنجا دفتر پست را تحویل مأمورین ایرانی بدهند و امیدواریم بيك جواب شافی بما برسد که ما بتوانیم پست خانه های خودمان را تصرف کنیم

تدین - بنده فقط يك تذکری می‌خواهم بدهم و آن این است که فرمودند اقدامات لازم شده و می‌شود انشاء الله اثرش غیر از فورمول سابق باشد که جواب می‌دادند تعلیمات لازم داده شده و اقدامات مجدداً خواهد شد بنده و بلکه کلیه ملت ایران علاقمند است که حق مشروع خودش را در دست هر کس باشد مسترد دارد و در این زمینه مجلس و ملت ایران همراه هستند با آن هیئت دولتی که بخواهد حق مشروع مسترد نماید و بنده تصور می‌کنم با تمام قوت قلب هیئت دولت و وزارت خارجه باید اقدامات بکنند زیرا این سیم مطابق ماماده که در همین مجلس تصویب کرده‌ایم بما واگذار شده است با کدام دلیل و منطقی باید در دست دیگری باشد اما اگر وزارت خارجه امروز يك کاغذ بنویسد يك هفته بعد بيك جوابی می‌آید و يك ماه بعد چنین و چنان میشود این طور کار درست نمیشود بنده عقیده دارم که هر چه زودتر نهایت باحفظ و رعایت دوستی و مودت باید اقدامات نمایند و مجلس و ملت حاضر است هر جا حقش در دست دیگران باشد استرداد کند.

وزیر پست و تلگراف - راجع با اقدامات مقصود بنده اقدامات مجدداً بفرمول سابق نبود عرض کردم اقدامات لازم شده و وزارت خارجه هم از مجرای خودش مشغول اقدام است

رئیس - آقای رئیس التجار (اجازه)

رئیس التجار - راجع بدفاتر پست جنوب بنده می‌خواستم داخل در سؤال بشوم متأسفانه نظام نامه داخلی برای سؤال کردن از وزراء دست‌ما را بسته و نمی‌توانیم کاملاً از وزراء سؤال کنیم و بيك قدری مفصل و مشروح سوال کنیم یعنی بيك جوابی از طرف وزیر داده میشود چون وزیر طرف اعتماد است

و کابل هم نمی شود مجدداً سؤال نماید و اگر تا یک ماه دیگر آقای وزیر کاملاً جواب سؤال بنده را ندهند مجبورم استیضاح نمایم چون بنده در کابینه اول آقای قوام السلطنه این سؤال را کردم و این کابینه دومی آقای قوام السلطنه است و می بینم چند دفعه از طرف آقایان نمایندگان از وزراء این مسئله سؤال شده است و جواب را همانطور که آقای تدین گفتند گفته می شود اقدامات لازمه شده و میشود بنده مکرر با وزراء در غیر مجلس مذاکره کردم و مخصوصاً یریشب با آقای وزیر پست توضیحاً عرض کردم که اگر حقیقتاً و جدتاً اقدام کنند ممکن است زودتر کار انجام داده شود زیرا مطابق قرار داد (مادریه) باید این پستخانهها تحویل ایران داده شود و عقیده بنده این است از طرف دولت موفقیت پستخانههای دیگری در آن نقاط گذاشته شود و اتباع داخلی را جدتاً قمع نمایند که بیست خانه خارجی کاغذ ندهند و تبر خارجی را در داخله مملکت رواج ندهند بعهده بنده این کاری بود که ممکن بود در ظرف چهار پنجمه قبل این کار بشود و بنده نمی توانم بقدر قسمت خودم پیش از یکماه دیگر صبر کنم و مجبورم در همین موضوع بقدر قسمت شخص خود استیضاح کنم

نصرت الدوله - بنده هم در این موضوع عرضی دارم

وزیر پست و تلگراف - ممکن است حضرت والا فرمایشات ایشان را بفرمایند

بنده بنده یکدفعه جواب عرض کنم . .

رئیس - سؤالی دارید

نصرت الدوله - خیر یک توضیحی می خواستم

رئیس - باین ترتیب نمی شود اگر سؤال داشته باشید ممکن است

نصرت الدوله - بلی سؤال می کنم

رئیس - بفرمائی

نصرت الدوله - بنده اول خیال داشتم در تعقیب سؤال سابق خودم و سؤال امروز

آقای رئیس التجرار تعقیبی از آقای وزیر پست کرده باشم و حالاً که باید صورت سؤال داشته باشد

بنده هم سؤال می کنم شنیده می شود در موضوع دفاتر پست جنوب از طرف سفارت

انگلیس یک مراسله بدولت رسیده است و یک شرایطی از برای تسلیم آن دفاتر

ذکر کرده اند و از قراریکه شنیده می شود آن شرایط بکلی از وظیفه آنها

خارج و قبول یا تلقی آنها هم از حدود حفظ حقوق این مملکت خارج است بنده

خواستم به بینم اولاً این مطلب صحیح است یاخیر ثانیاً باین مراسله جواب داده شده است یاخیر؟

ثالثاً اگر لازم می دانند راجع باین

مراسله بمجلس یا که بدون خارجه اطلاعی

بدهند .

وزیر پست و تلگراف - راجع بسؤال آقای رئیس التجرار که فرمودند نظامنامه داخلی بایشان اجازه نمی دهد که سؤالا مفصل و مشروح بفرمایند و بالاخره ممکن است استیضاح بفرمائید بنده در این موضوع از استیضاح هم چندان ترس ندارم چرا برای اینکه کاری نکردم که قابل ایراد باشد یا لفظ مسامحه بر او اطلاق شود و هیچگونه مسامحه از طرف وزارت پست چه در گذشته و چه امروز نشده و نمی شود اقدامات هم می شود ولی اینکار دو طرف دارد یک طرف ما هستیم و یک طرف هم دیگران و همان طوری که حضرت والا فرمودند در اوائل این کابینه یک مراسله بمانوشتنودور آن مراسله قبول کرده اند و دفاتر پست جنوب را که سالیان دراز است آنها تاسیس کرده اند بامورین پست ایران تحویل بدهند مشروط بر اینکه بهمان ترتیب که در دست آنها بوده مرتب و منظم باشد و قرار شده است مأمورین خود را بفرستند دفاتر را تحویل بدهند اگر هم قدری تحویل دادن آن دفاتر دیر شده است از طرف وزارت پست و تلگراف مسامحه نشده است و بنده حاضر هستم که استیضاح را هم با اسناد صحیح جواب بدهم ولی خوشوقت هستم از اینکه فرمودند بنده محل اعتماد ایشان هستم اما راجع بموضوع سؤال شاهزاده نصرت الدوله همانطور که عرض کردم مراسله بفرستید است و شرایطی هم ندارد تنها شرطی که کرده اند این است دولت ایران بایستی تضمین بدهد که بعد از اینهم ارتباط پستی بین این دفاتر و دفاتر پست بین المللی منظم و مرتب باشد معلوم است در جواب هم دولت ایران جوابی که بایستی بدهد داده است و اصل مراسله در کمیسیون خارجه بنظر آقایان میرسد مراسله با آن شرط است ولی در جواب هیچ قید و شرطی را دولت ایران قبول نکرده است زیرا چنانچه سابقاً عرض کردم سرویسهای پستی ایران خیلی مرتب و منظم است و اگر از مرکز یا اطراف قدری یا کات صاحبان آنها دیر میرسد تقصیر از اداره پست نیست تقصیر فرس مآزر است که پاکت و امانات دیر میرسد امروز بهیچ وجه شکایتی از سرویسهای پستی نیست و عنقریب یک لایحه راجع بفرستید پستی که از کمیسیون قوانین مالیه گذشته بمجلس تقدیم خواهد شد و از آقایان نمایندگان استدعا دارم یک نظر نقدی به سرویسها و تنظیم و ترتیب سرویسهای داخلی مملکت فرموده و زودتر این لایحه را تصویب کنند تا کسر بودجه اداره پست جبران شود بالاخره باز تکرار می کنم که مأمورین ما برای تحویل گرفتن دفاتر خوب حاضر و معین شده اند این دفاتر مرکب از شش دفتر از بنادر خلیج فارس است و چهار دفتر در عربستان

است در مقابل دفاتر خلیج فارس ما هم شش دفتر منظم داریم و خیلی هم مرتب و منظم است و روابطه بین المللی را هم دفاتر مامحفوظ می دارند لذا مطمئنم که در نظم دفاتر ما هیچ تردیدی نیست ولی دو دفتر در عربستان هست که ما هنوز در مقابل آن دفاتر پستی تاسیس نکرده ایم مخصوصاً در مرکز نفت یعنی مسجد سلیمان هنوز دفتر پستی دائر نشده است ولی در سایر جاها دفاتر ما خیلی منظم کار می کند چیزی هست بنده فقط باین قانع نیستم که دفاتر پستی داشته باشیم بلکه می خواهیم آن دفاتر را از میان برداریم و آنها را تحویل گرفته و ضبط نماییم تا دیگر دفتر خارجی در مملکت وجود خارجی نداشته باشد

رئیس - آقای مستشار السلطنه از آقای وزیر مالیه راجع باموال دولتی و سلطنتی سؤالی دارند

مستشار السلطنه - چندی قبل جمعی از نمایندگان معترم راجع باموال دولتی پیشنهادی کردند منتظر بودند که هیئت دولت مخصوصاً وزارت مالیه امان نظر در آن پیشنهاد نموده و تکلیف آن را معین نمایند در آن پیشنهاد خواسته بودند که از طرف دولت هم صورت جامعی از بیوتات برداشته شود که هم در نقل و انتقال اثاثیه سلطنتی دقت شود هم چون موافق راپورتی که رئیس سابق بیوتات راجع باثاثیه سلطنتی داده بود اشاراتی شده بود که بعضی از ابارها بواسطه عدم رعایت تقشیر و باز دیده که باید از آنها برداشته شود ممکن است اثاثیه که در آنها هست از بین برود و اسباب خسارت شود خواسته بودند توجهی هم راجع به آنها بشود آن پیشنهاد را بنده هم امضاء نمودم و چون اقدامی در آن خصوص نشده است در تعقیب آن پیشنهاد بتوسط مقام ریاست سؤال مجددم نمودم تا بینم

آقای وزیر مالیه در این موضوع اقداماتی نموده اند یا خیر؟ و آیا ممکن است نتیجه اقدامات خود را بر عرض مجلس برساند یاخیر؟ و آیا بالاخره ممکن است صورت صحیحی از اثاثیه سلطنتی بمان بدهند یاخیر؟

وزیر مالیه راجع بیوتات و اثاثیه خاطر آقایان را مستحضر می دارد که ترتیب ثبت بیوتات و اثاثیه در زمان سلطنت ناصرالدین شاه خیلی منظم بوده دفاتر بسیار جامعی وجود داشته که تمام اثاثیه را در آنها جز به جز شرح می دادند

از زمان مرحوم مظفرالدین شاه قدری از حال اولیه تغییر نموده و در زمان محمد علی شاه یعنی استبداد صفیر بکلی اساس و استحکام اولیه بهم خورد و مختل شد بطوری که تمام سرفتهائی که در کتاب

خانه و سایر اموال سلطنتی شده در آن دوره بود در مجلس ثانی زمان هیئت مدیره اقدامی شد و کمیسیونی معین گردید که تمام اثاثیه را صورت نوشته و ضمناً کشفیاتی شد که مقدار خیلی زیادی از اثاثیه چه در موزه و چه از عمارات دیگر سرفته شده در آن موقع اثاثیه را چند قسم نمودند یکی جواهرات سلطنتی بود که آنهارا در خزانه اندرون در یک محلی که مخصوصاً برای این کار بود در صندوقهای مقل و مهر گذاشتند و در صندوقخانه را هم بهر چند نفر مستوفی بیوتات و وزیر دربار و صندوق دار و وزیر مالیه وقت مهور نمودند و خیلی محکم هست و صورت معینی دارد و هیچوقت تفریط نمی شود یک قسمت از جواهرات هم از خزانه اندرون بیرون آورده و بصندوقخانه تحویل داده اند که در مواقع لازمه بکار برود یک قسمت هم کتابخانه بود که آن محل را هم صورت جامعی برداشته اند و صورت آن حالاً خیلی مرتب است تنها جایی که می توان گفت صورت جامعی از تمام اشیاء موجوده خود دارد و از اول مشروطه ثانی تا بحال محفوظ است همین کتابخانه هست یک قسمت دیگر اسناد و عهدنامهجات است که هنوز مرتب نشده و در یک انبار بزرگی رویهم ریخته شده است و هنوز نتوانسته اند آنجا را مرتب کنند و تصمیمی راجع بآنها اتخاذ شده که بمذبح میرسد یک انبار دیگری هم هست که از زمان ناصرالدین شاه بوده در دوره مظفرالدین شاه هم اشیاء مختلفه که خریده شده رویهم ریخته اند که آنها هم صورت دارد لیکن درست مرتب نیست و هنوز نمره گذاشته نشده است باقی اثاثیه که در عمارات و باغات و جاهای دیگر هست تمام را صورت برداشته اند و نمره گذارده اند اصلاحاتی که چندی قبل مذاکره شد راجع بجواهرات بود در موقع تاجگذاری در خزانه را باز کرده اند و مقداری از جواهرات را که لازم بود خارج نمودند و پس از آنکه مجدداً پس از رفع حاجت نتوانستند در جای خودش بگذارند چند قطعه آنها کسر بود و بقیه آنها را مثل سابق مهور کرده و بسته اند و هنوز هم باز نشده است جواهراتی که از خزانه سلطنتی تحویل صندوقخانه می دهند یک قبض رسمی می گیرند این ترتیب تا مدتی معمول و قبض گرفته می شده ولیکن بعد از زمان حاج عبدالسلطنه که صندوقدار بوده اند مقداری را سند داده اند که صورتش حاضر است و قسمت دیگر را سند نداده اند از جمله دورشته مروارید است که آنرا خود اهل بیعت از سرحد تلگراف کرده اند رشته مرواریدها حاضر و جزء جواهراتی هست که نزد من است بهر جهت تمام جواهرات بطوری که صورت داده شده با شرح و توضیح حاضر است یک قسمت در صندوقخانه است و یک

آقای وزیر مالیه راجع باموال دولتی و سلطنتی سؤالی دارند

مستشار السلطنه - چندی قبل جمعی از نمایندگان معترم راجع باموال دولتی پیشنهادی کردند منتظر بودند که هیئت دولت مخصوصاً وزارت مالیه امان نظر در آن پیشنهاد نموده و تکلیف آن را معین نمایند در آن پیشنهاد خواسته بودند که از طرف دولت هم صورت جامعی از بیوتات برداشته شود که هم در نقل و انتقال اثاثیه سلطنتی دقت شود هم چون موافق راپورتی که رئیس سابق بیوتات راجع باثاثیه سلطنتی داده بود اشاراتی شده بود که بعضی از ابارها بواسطه عدم رعایت تقشیر و باز دیده که باید از آنها برداشته شود ممکن است اثاثیه که در آنها هست از بین برود و اسباب خسارت شود خواسته بودند توجهی هم راجع به آنها بشود آن پیشنهاد را بنده هم امضاء نمودم و چون اقدامی در آن خصوص نشده است در تعقیب آن پیشنهاد بتوسط مقام ریاست سؤال مجددم نمودم تا بینم

آقای وزیر مالیه در این موضوع اقداماتی نموده اند یا خیر؟ و آیا ممکن است نتیجه اقدامات خود را بر عرض مجلس برساند یاخیر؟ و آیا بالاخره ممکن است صورت صحیحی از اثاثیه سلطنتی بمان بدهند یاخیر؟

وزیر مالیه راجع بیوتات و اثاثیه خاطر آقایان را مستحضر می دارد که ترتیب ثبت بیوتات و اثاثیه در زمان سلطنت ناصرالدین شاه خیلی منظم بوده دفاتر بسیار جامعی وجود داشته که تمام اثاثیه را در آنها جز به جز شرح می دادند

از زمان مرحوم مظفرالدین شاه قدری از حال اولیه تغییر نموده و در زمان محمد علی شاه یعنی استبداد صفیر بکلی اساس و استحکام اولیه بهم خورد و مختل شد بطوری که تمام سرفتهائی که در کتاب

خانه و سایر اموال سلطنتی شده در آن دوره بود در مجلس ثانی زمان هیئت مدیره اقدامی شد و کمیسیونی معین گردید که تمام اثاثیه را صورت نوشته و ضمناً کشفیاتی شد که مقدار خیلی زیادی از اثاثیه چه در موزه و چه از عمارات دیگر سرفته شده در آن موقع اثاثیه را چند قسم نمودند یکی جواهرات سلطنتی بود که آنهارا در خزانه اندرون در یک محلی که مخصوصاً برای این کار بود در صندوقهای مقل و مهر گذاشتند و در صندوقخانه را هم بهر چند نفر مستوفی بیوتات و وزیر دربار و صندوق دار و وزیر مالیه وقت مهور نمودند و خیلی محکم هست و صورت معینی دارد و هیچوقت تفریط نمی شود یک قسمت از جواهرات هم از خزانه اندرون بیرون آورده و بصندوقخانه تحویل داده اند که در مواقع لازمه بکار برود یک قسمت هم کتابخانه بود که آن محل را هم صورت جامعی برداشته اند و صورت آن حالاً خیلی مرتب است تنها جایی که می توان گفت صورت جامعی از تمام اشیاء موجوده خود دارد و از اول مشروطه ثانی تا بحال محفوظ است همین کتابخانه هست یک قسمت دیگر اسناد و عهدنامهجات است که هنوز مرتب نشده و در یک انبار بزرگی رویهم ریخته شده است و هنوز نتوانسته اند آنجا را مرتب کنند و تصمیمی راجع بآنها اتخاذ شده که بمذبح میرسد یک انبار دیگری هم هست که از زمان ناصرالدین شاه بوده در دوره مظفرالدین شاه هم اشیاء مختلفه که خریده شده رویهم ریخته اند که آنها هم صورت دارد لیکن درست مرتب نیست و هنوز نمره گذاشته نشده است باقی اثاثیه که در عمارات و باغات و جاهای دیگر هست تمام را صورت برداشته اند و نمره گذارده اند اصلاحاتی که چندی قبل مذاکره شد راجع بجواهرات بود در موقع تاجگذاری در خزانه را باز کرده اند و مقداری از جواهرات را که لازم بود خارج نمودند و پس از آنکه مجدداً پس از رفع حاجت نتوانستند در جای خودش بگذارند چند قطعه آنها کسر بود و بقیه آنها را مثل سابق مهور کرده و بسته اند و هنوز هم باز نشده است جواهراتی که از خزانه سلطنتی تحویل صندوقخانه می دهند یک قبض رسمی می گیرند این ترتیب تا مدتی معمول و قبض گرفته می شده ولیکن بعد از زمان حاج عبدالسلطنه که صندوقدار بوده اند مقداری را سند داده اند که صورتش حاضر است و قسمت دیگر را سند نداده اند از جمله دورشته مروارید است که آنرا خود اهل بیعت از سرحد تلگراف کرده اند رشته مرواریدها حاضر و جزء جواهراتی هست که نزد من است بهر جهت تمام جواهرات بطوری که صورت داده شده با شرح و توضیح حاضر است یک قسمت در صندوقخانه است و یک

آقای وزیر مالیه راجع باموال دولتی و سلطنتی سؤالی دارند

مستشار السلطنه - چندی قبل جمعی از نمایندگان معترم راجع باموال دولتی پیشنهادی کردند منتظر بودند که هیئت دولت مخصوصاً وزارت مالیه امان نظر در آن پیشنهاد نموده و تکلیف آن را معین نمایند در آن پیشنهاد خواسته بودند که از طرف دولت هم صورت جامعی از بیوتات برداشته شود که هم در نقل و انتقال اثاثیه سلطنتی دقت شود هم چون موافق راپورتی که رئیس سابق بیوتات راجع باثاثیه سلطنتی داده بود اشاراتی شده بود که بعضی از ابارها بواسطه عدم رعایت تقشیر و باز دیده که باید از آنها برداشته شود ممکن است اثاثیه که در آنها هست از بین برود و اسباب خسارت شود خواسته بودند توجهی هم راجع به آنها بشود آن پیشنهاد را بنده هم امضاء نمودم و چون اقدامی در آن خصوص نشده است در تعقیب آن پیشنهاد بتوسط مقام ریاست سؤال مجددم نمودم تا بینم

آقای وزیر مالیه در این موضوع اقداماتی نموده اند یا خیر؟ و آیا ممکن است نتیجه اقدامات خود را بر عرض مجلس برساند یاخیر؟ و آیا بالاخره ممکن است صورت صحیحی از اثاثیه سلطنتی بمان بدهند یاخیر؟

وزیر مالیه راجع بیوتات و اثاثیه خاطر آقایان را مستحضر می دارد که ترتیب ثبت بیوتات و اثاثیه در زمان سلطنت ناصرالدین شاه خیلی منظم بوده دفاتر بسیار جامعی وجود داشته که تمام اثاثیه را در آنها جز به جز شرح می دادند

از زمان مرحوم مظفرالدین شاه قدری از حال اولیه تغییر نموده و در زمان محمد علی شاه یعنی استبداد صفیر بکلی اساس و استحکام اولیه بهم خورد و مختل شد بطوری که تمام سرفتهائی که در کتاب

خانه و سایر اموال سلطنتی شده در آن دوره بود در مجلس ثانی زمان هیئت مدیره اقدامی شد و کمیسیونی معین گردید که تمام اثاثیه را صورت نوشته و ضمناً کشفیاتی شد که مقدار خیلی زیادی از اثاثیه چه در موزه و چه از عمارات دیگر سرفته شده در آن موقع اثاثیه را چند قسم نمودند یکی جواهرات سلطنتی بود که آنهارا در خزانه اندرون در یک محلی که مخصوصاً برای این کار بود در صندوقهای مقل و مهر گذاشتند و در صندوقخانه را هم بهر چند نفر مستوفی بیوتات و وزیر دربار و صندوق دار و وزیر مالیه وقت مهور نمودند و خیلی محکم هست و صورت معینی دارد و هیچوقت تفریط نمی شود یک قسمت از جواهرات هم از خزانه اندرون بیرون آورده و بصندوقخانه تحویل داده اند که در مواقع لازمه بکار برود یک قسمت هم کتابخانه بود که آن محل را هم صورت جامعی برداشته اند و صورت آن حالاً خیلی مرتب است تنها جایی که می توان گفت صورت جامعی از تمام اشیاء موجوده خود دارد و از اول مشروطه ثانی تا بحال محفوظ است همین کتابخانه هست یک قسمت دیگر اسناد و عهدنامهجات است که هنوز مرتب نشده و در یک انبار بزرگی رویهم ریخته شده است و هنوز نتوانسته اند آنجا را مرتب کنند و تصمیمی راجع بآنها اتخاذ شده که بمذبح میرسد یک انبار دیگری هم هست که از زمان ناصرالدین شاه بوده در دوره مظفرالدین شاه هم اشیاء مختلفه که خریده شده رویهم ریخته اند که آنها هم صورت دارد لیکن درست مرتب نیست و هنوز نمره گذاشته نشده است باقی اثاثیه که در عمارات و باغات و جاهای دیگر هست تمام را صورت برداشته اند و نمره گذارده اند اصلاحاتی که چندی قبل مذاکره شد راجع بجواهرات بود در موقع تاجگذاری در خزانه را باز کرده اند و مقداری از جواهرات را که لازم بود خارج نمودند و پس از آنکه مجدداً پس از رفع حاجت نتوانستند در جای خودش بگذارند چند قطعه آنها کسر بود و بقیه آنها را مثل سابق مهور کرده و بسته اند و هنوز هم باز نشده است جواهراتی که از خزانه سلطنتی تحویل صندوقخانه می دهند یک قبض رسمی می گیرند این ترتیب تا مدتی معمول و قبض گرفته می شده ولیکن بعد از زمان حاج عبدالسلطنه که صندوقدار بوده اند مقداری را سند داده اند که صورتش حاضر است و قسمت دیگر را سند نداده اند از جمله دورشته مروارید است که آنرا خود اهل بیعت از سرحد تلگراف کرده اند رشته مرواریدها حاضر و جزء جواهراتی هست که نزد من است بهر جهت تمام جواهرات بطوری که صورت داده شده با شرح و توضیح حاضر است یک قسمت در صندوقخانه است و یک

آقای وزیر مالیه راجع باموال دولتی و سلطنتی سؤالی دارند

مستشار السلطنه - چندی قبل جمعی از نمایندگان معترم راجع باموال دولتی پیشنهادی کردند منتظر بودند که هیئت دولت مخصوصاً وزارت مالیه امان نظر در آن پیشنهاد نموده و تکلیف آن را معین نمایند در آن پیشنهاد خواسته بودند که از طرف دولت هم صورت جامعی از بیوتات برداشته شود که هم در نقل و انتقال اثاثیه سلطنتی دقت شود هم چون موافق راپورتی که رئیس سابق بیوتات راجع باثاثیه سلطنتی داده بود اشاراتی شده بود که بعضی از ابارها بواسطه عدم رعایت تقشیر و باز دیده که باید از آنها برداشته شود ممکن است اثاثیه که در آنها هست از بین برود و اسباب خسارت شود خواسته بودند توجهی هم راجع به آنها بشود آن پیشنهاد را بنده هم امضاء نمودم و چون اقدامی در آن خصوص نشده است در تعقیب آن پیشنهاد بتوسط مقام ریاست سؤال مجددم نمودم تا بینم

آقای وزیر مالیه در این موضوع اقداماتی نموده اند یا خیر؟ و آیا ممکن است نتیجه اقدامات خود را بر عرض مجلس برساند یاخیر؟ و آیا بالاخره ممکن است صورت صحیحی از اثاثیه سلطنتی بمان بدهند یاخیر؟

وزیر مالیه راجع بیوتات و اثاثیه خاطر آقایان را مستحضر می دارد که ترتیب ثبت بیوتات و اثاثیه در زمان سلطنت ناصرالدین شاه خیلی منظم بوده دفاتر بسیار جامعی وجود داشته که تمام اثاثیه را در آنها جز به جز شرح می دادند

از زمان مرحوم مظفرالدین شاه قدری از حال اولیه تغییر نموده و در زمان محمد علی شاه یعنی استبداد صفیر بکلی اساس و استحکام اولیه بهم خورد و مختل شد بطوری که تمام سرفتهائی که در کتاب

قسمت آنهم نزد اهلیحضرت است که با تاج و جواهرات دیگر و لباس رسمی وغیره نزد خودشان است و بطور خلاصه از خزانه دولتی چیزی بدون صورت و علامت و سند مفقود نشده فعلاً آنچه را که بنده مشغول این است که از کتابخانه صورت ریز و مفصلی برداشته شود راجع باسناد و قبایجات هم اشخاصی معین شده اند که این نوشتجات را لاسه و مرتب کنند و صورت جزئی از آن تشکیل بدهند و البته تقریباً این کار یکسال وقت لازم خواهد داشت زیرا انبار بسیار بزرگ است و باید تمام نوشتجات را از یکدیگر تفکیک نمایند تا بصورت اداری در آید ولی حالا اگر سندی لازم شود باید چندین روز عده زیادی از صبح تا عصر بروند زحمت بکشند تا بتوانند سند را پیدا نمایند و البته وقتی کلاسها شدیداً کردن یک سندی خیلی سهل خواهد بود یک قسمت هم اسباب حبه خانه و اسلحه خانه درباری است که هنوز مفقول است و در بآن باز نشده و البته پس از کلاس انبار های کاغذ بآن پرداخته خواهد شد بالاخره عرض می کنم یک قسمت از انبار هائی که از پیش باز نشده یک صورتی دارد و حاضر است و تماماً مفقول و مهور بهر رئیس بیوتات و وزیر دربار می باشد یک قسمت هم که صورت معینی ندارد و چند نفر معین شده اند که صورت جزء آنها را تشکیل بدهند و دوباره درش را مفقول نمایند اما راجع بقسمتی که می فرمائید مرطوب است و ممکن است خراب شود فقط چیزی که هست در افواه میگوبند مروارید هائی که در خزانه اندرون است ممکن است فاسد شود و این حرف چندین سال هست گفته می شود ولی یکی دو مرتبه که برای احتیاط درب آن باز شده مخصوصاً در ده سال قبل که خود بنده هم حضور داشتم ملاحظه کردم این طور نیست مروارید ها را در جای مخصوصی گذاشته و تخته بندی کرده اند که هیچ وجه عیب نمی کند بنده کاملاً در باز کردن درب خزانه احتیاط می کنم و بیک مناسبانی دولت مقتضی ندانست درب آن را باز نماید و گذاشته شده تا اهلیحضرت مراجعت فرمایند و بایک شرائطی یک دفعه درب را باز نمایند تا اگر بناشد نقل و تحویلی بشود آنوقت شود ولی در هر صورت جای آن خوب است

رئیس - آقای مستشار السلطنه (اجازه)

مستشار السلطنه - بنده تصور می کنم آقای وزیر مالیه کمتر از آقایان نمایندگان باین قضیه علاقه مند هستند زیرا با اطلاع کافی از سابقه شان و اطلاعی که به خدمات ایشان داریم می دانیم که تعقیب کافی در این مسئله خواهد نمود لکن می خواهم عرض کنم که مقصود از این سؤال این است که اولاً آن هائی که فعلاً موجود

است محفوظ بمانند و تفریط نگرند ثانیاً آن هائی را که بعضی ها سرقت نموده اند و در دول خارجه بقیمت های گراف تقدیم می شود و دست بدست می گردد در استرداد آنها سعی کافی بعمل آید یکم راجع بتحویل و تبدیل این اثاثیه چه از اطاقهای مفضل و چه اثاثیه که تسلیم اشخاص و رئیس بیوتات می شود دفتر معین داشته باشد و متصدیان آنها آنقدر اعتبارات و صحت عمل و دیانت داشته باشند که این ذخایر بآن ها سپرده شود چون این نکته مهم را در نظر داشتیم لذا مجدداً تذکره کردم وزیر مالیه - اولاً همان طور که اظهار فرمودند وظیفه بنده از هر حیث این است که باین مسئله خیلی علاقه مند باشم و محرک علاقه مندی بنده هم همان علاقه است که از طرف آقایان نمایندگان نسبت باین موضوع ابراز می شود راجع باثاثیه که در خارج برده و فروخته اند یک قسمت کتابهائی هست که در امریکا بمبلغهای گزاف فروخته اند و از طرف دولت سابق و دولت حاضر هم یک مذاکراتی بعمل آمده و یک اقداماتی نموده اند که شاید انشاء الله نتیجه حاصل شود و اما در باب اثاثیاتی که خارج می شود عرض می کنم این اشیا و انبار ها بدست شخص واحد یا اشخاص متفرقه بدون ترتیب نیست بلکه مباشرین مختلفه از ادارات مختلفه دارد که باین امور رسیدگی می کند منشی رئیس بیوتات فقط باید صورت این اسناد را کاملاً محفوظ داشته باشد و مواظبت کند که بهمان شرایط مخصوص در بهای انبار بسته باشد و البته همان طور که آقایان انتظار دارند موافق میل آن ها رفتار خواهد شد

رئیس - آقای سلیمان میرزا نسبت به ایالت های لاهیجان سئوالی دارند سلیمان میرزا - یکمرتبه دیگر بنده موقع بدست آوردن که عرض کنم مالیات هائی را که بدون تصویب مجلس شورای ملی گیرند از درجه اعتبار ساقط است و اهالی نیابستی بپردازند اهالی بیچاره هم می خواهند بپردازند لکن علاوه بر اینکه از آن ها می گیرند

یک چیزی هم اضافه دریافت می دارید این هست که آقایان باید فکری نمایند و لایحه قطع یادآوری نمایند که این مالیاتها اطل و اخذ آنها ظلم بسیار بر اهالی است

فملا مالیات که مطرح سئوال بنده هست بمرض آقایان می رسانم در حدود گیلان و لاهیجان اجعافاتی نسبت برهالیای بدبخت و زار هین که باید اسباب راحت همه اهالی مملکت را فراهم آورند و خدمتگذاران واقعی این مملکت یعنی زارع و رعیت بنابراین برای اینکه بدانم این مالیات مطابق کدام قانون و کدام مجوز قانونی بتوسط مامورین مالیه دریافت میشود از آقای وزیر

مالیه که مدتی در این موضوع سئوال کردم و تا بحال جوابی نشنیده ام سئوال می کنم و خیلی خوشوقت خواهم شد جوابی که می دهند همان کلمات اولیه و رسمی یعنی اقدامات مجدانه و لازمه خواهد شد نباشد

زیرا اقدامات مجدانه و لازمه وقتی مؤثر خواهد شد که بنده به بینم بعد از جواب آقای وزیر مالیه این مالیات گرفته نشده است و الا یک سئوالی بنده کردم و جوابی ایشان دادند مثل جوابهای رسمی و معمولی که جواب سلام علیکم علیکم السلام است خواهد بود و از این سئوال و جواب نتیجه برای آن بدبخت رعیت حاصل نخواهد شد و برای بنده هم فایده نخواهد داشت جز این که وقت مجلس باین ترتیب تلف شده است یکی از آن اجعافاتی که برعیت بیچاره شده است و موضوع سئوال بنده است سه قسمت است اول این که مطابق مکتوبات متواتره که از گیلان برای بنده رسیده است که یک قسمت آن هم بتوسط بنده بمقام ریاست وزارت خانها ارجاع شده و یکی از آنها فعلاً در دست بنده است اظهار میدارند که بعد از فتح گیلان یک مالیات جدیدی وضع شده است و آن این است که هر کس از گیلان عبور بنماید کمیساریای محل بعنوان حق العبور یک قران دریافت می دارند بنده خبر ندارم این مالیات را ما چه وقت وضع کرده ایم و بچه مناسبت کمیسار محل مامور دریافت آن میباشد بنده گمان نه میکنم چنین چیزی میباشد سایر رفقای بنده هم گمان نه میکنم از وضع چنین مالیات خبر داشته باشند و یقین دارم راضی هم نخواهند بود که یک نفر اگر بخواهد از شهری شهری برود از او یک قران مالیات بگیرند این مالیات بکلی باید لغو شود و چون ما خبر نداریم مردم هم نباید بدهند این یک مالیات و بدعت تازه است و معلوم نیست چه مالیاتی می باشد شاید مالیات نواقص است بنده تعجب می کنم مالیات نواقص را که از انسان نمی گیرند بعلاوه کمیسار نیابستی بگیرد

آشتیانی - قیمت جواز عبور است سلیمان میرزا - هر چه هست ما که رای نداده ایم و در هر حال برخلاف قانون ظلم هست تعدی است بعلاوه می گویند با همه تعدیاتی که برعیت بدبخت می شود آب برای زراعت آنها نمی دهند مگر این که یکمقداری پول و حق اسکوت بدهند و اگر رشوه یا تعارف یا پول آبهار خانه و صندوق خانه بگیرند رعیت را در تحت فشار آبی می گذارند که زراعت او بکلی از بین میرود چون سندی در این خصوص ندارم عرض نمی کنم فقط بر سبیل حکایت معروض داشتم اما مالیات دیگری که در آن جا میگیرند

مالیات هائی است که از حیوانات میگیرند آن هم با ضرب شلاق با سم پول گله و غیره و باین ترتیب از هر اسبی پنجقران از گاو و سهقران از الاغ دوقران از کوسفند یکقران از هر گندو عدل سی شاهی و قس علیهذا بنده نمی دانم این مالیات هائی را که می گیرند در کجای بودجه در ستون های بدات نوشته شده

ما که ندیده ایم و برای نداده ایم و پیشنهاد هم نشده است این اجعافات را مامورین مالیه برهالیای بیچاره که یگانه راه نجات و رفاهیت مملکتند از روی چه ترتیب مجری میدارند و مجوز قانونی آنچه چیز است این است یکی از سؤالاتی که یکماه دو ماه آقایان وزراء در جوابش تامل می ورزند وزیر مالیه - سئوال آقای نماینده محترم را تقریباً بیست چهار روز قبل بنده دیده ام و اگر خاطر آقایان باشد این سئوال دنباله همان موضوعی است که بنده دیده ام و اگر خاطر آقایان باشد این سئوال دنباله همان موضوعی است که بنده در کابینه اسبق خود بنده از وزیر مالیه وقت سئوال کردم زیرا شنیدم که پس از فتح گیلان عنوان مالیات هائی شده است که حقیقتاً اجعاف می شود و وزیر مالیه وقت اظهار کردند که چون تصویب شده است مالیات عشریه گرفته شود عشر می گیرند ولی بعد معلوم شد مسئله همان طور است که شاهزاده سلیمان میرزا فرمودند مدرک آنهم این بود آقایان مسبقاً در گیلان در سی و پنج شش سال قبل مالیات های مختلفه موجود بود مالیات نقدی بود مالیات جنسی بود مالیات صنفی مالیات سرانه بود ولی بعد تبدیل به نقدی شده در مجلس اول تصویب شد و تصدیق شد تا وقتیکه قانون جدیدی وضع نشده وزارت مالیه باید بهمان ترتیب مالیات بگیرد تا قبل از برچیده شدن بساط میرزا کوچک حال مالیات گیلان نقدی بود بعد از برچیدن شدن آن بساطها دولت وقت مامور فرستاد و تصمیم گرفت که املاک را میزنی نموده و عشریه دریافت دارد بار سال هم لایحه میزنی را که به مجلس آوردند این ترتیبات در آنجا قید شده بود لیکن متأسفانه قبل از آنکه نظر مجلس نسبت بآن جزئیات معلوم شود هین لایحه را به امور مالیه گیلان ابلاغ کرده اند که مجری شود اداره مالیه هم شروع نمود از کار کاری الاغ کوسفند کندوی عدل و غیره مالیات می گرفته در موقعی که بنده در کمیسیون قوانین مالیه عضو بودم آن لایحه را بدقت ملاحظه کردم دیدم غالب آنها یک مالیات هائی هست که پرداخت آنها خیلی مشکل است خصوصاً برای اهالی گیلان که مبتلا بآن بلیات بودند و لازم است دولت بآنها همراهی نماید تا مردم متواری شده دو مرتبه سر املاک بر گردند و تا یک مدتی با مساعدت و همراهی دولت کار خود را راه بیندازند نه اینکه نا وارد گیلان شدند

بجای متجاسرین مأمورین دولت حاضر شوند و يك تعمیلاتی که هیچوقت در زمان سادی بآنها تمهیل نشده حالا يك مرتبه بر آنها وارد شود و چون به تصویب مجلس نرسیده بود بنده بآنکه منافع دولت بود نه نمودم حق دادم و دستور دادم شها حق ندارند از این قبیل مالیاتها تا تصویب مجلس نرسیده از اهالی دریافت دارند و منتظر دستور العمل مجلس باشید فقط کاریکه می توانید بکنید املاک مزرعه را ممیزی نموده و مشربیه دریافت دارید و البته موقعیکه قانون ممیزی از مجلس گذشت دستور مجدد داده می شود و گمان می کنم پس از ارسال این دستور مقصود حضرت والا که همین مقصود آرزوی بنده است کاملاً بعمل آمده باشد با این حال از بعضی جاه معلوم است چون مأمورین دولتی معصوم نیستند ممکن است يك اجحافاتی بکنند و گریک چنین اطلاعاتی پیدا کردند ممکن است به بنده اطلاع دهند تا اگر نتوانم آن مأمور را مجازات کنم لااقل اولاً منفسل نمایم تا بعد از این مرتکب این اعمال نشوند راجع به مالیاتهای غیر قانونی هم چنانچه عرض کردم بنده قدفن کرده ام که حق ندارند مطالبه کنند

سلیمان میرزا - بنده در این موقع نسبت دوم سؤال خود از موقع استفاده نموده دو مطلب را یادآوری میکنم و آن این است که چون ده ماه بیشتر از دوره چهارم تقنینیه باقی مانده و بنده می بینم قسمت بیشتر را گذرانده است و هنوز قراردادهائی که گذرانیده و مالیاتهای را که وضع کرده اند به مجلس نیآورده اند بنده می رسم خدای نکرده این دوره هم بسر آید و هنوز تصمیمی راجع بآنها اتخاذ نشده باشد آنوقت در موقع انتخابات جدید يك سابقه بشود مثل بعضی سوابق که بگوئید يك دوره تقنینیه گذشت و در موضوع مالیاتها و غیره اعتراض نکردند بنابراین بازیکه مرتبه دیگر یادآوری میکنم و گمان میکنم که تمام آقایان با من موافقت دارند که تمام قراردادهائی که به مجلس نیامده از درجه اعتبار ساقط است و بز تمام مالیاتهاییکه بدون تصویب از اهالی گرفته می شود باید لغو شود و برای اینکه اگر خدای نکرده دوره گذشت و تکلیف این مالیاتها و قراردادهای منتهی و ننگیند يك دوره گذشت و اعتراض نکردند بنده و آقایان بالاتفاق این اعتراض را میکنم (جمع می گفتند صحیح است)

اما در جواب فرمایشات آقای وزیر مالیه اولاً تکلیف مسافرین که يك قران باید بدهند معین نفرمودند تا نیا باید یادآوری کنم که چون موضوع سؤال بنده کیلان بود میخواستم بطور عموم بگویم و الا در اکثر نهرها این تعدیات مردم میشود و عموم مردم رفتار این تعدیات و بی حسابی ها و خلاف قانونها بستند و آقایان وزراء بیایند بانواع وسائل می کنند مالیاتهای که بدون تصویب مجلس

گرفته می شود هر چه زودتر بنظر نمایندگان برسانند تا تکلیفش معین شود و اما اینکه فرمودند همان موقع که لایحه به مجلس تقدیم شد ابلاغ شد بموقع اجرا گذارده شود مشکلی برای بنده پیدا شد و مردمانم که آیالایحه را بمجلس بیاورند یا خیر زیرا می فرمودند لایحه ممیزی از در مجلس داخل نشده با ایالات ابلاغ کرده اند بموقع اجرا گذارند خوب است این هیئت دولت را بدانم کدام دولتی بود که نمی دانسته ممکن است لایحه در مجلس تصویب نشود و رد شود و هر لایحه را مجرد اینکه بمجلس پیشنهاد کردند قانونیت ندارد بنابراین حدت آقای وزیر مالیه یادآوری می کنم که این اقدامی را که نسبت به کیلان نمودند عمومیت بدهند که تمام اهالی مملکت را از این تعدیات نجات بدهند تفاوتی برای آقایان و کلا ندارد زیرا یک نفر و کپل و کپل همه ایران است و همه اهالی ایران هم موکل او هستند و نیز تکلیف مسافرین هم که از نقاط ایران عبور می نمایند معین نمایند و چون مشغول تدوین قانون استخدام هستم یادآوری می کنم که هیچ ماموری مکلف نیست هیچ امری را برخلاف قانون اجرا نماید مگر اینکه از مقام مافوق خود نوشته در دست داشته باشد تا در موقع سؤال مأمور بیچاره طرف مسئولیت واقع نشود و آن کسیکه آن سند را امضاء کرده است مسئول واقع شود

وزیر مالیه - راجع بحق العبور که می فرمایند از اشخاص گرفته می شود بنده در این خصوص اطلاعی ندارم یادداشت کرده ام که تحقیق نموده بعد جواب عرض کنم در سایر قسمت ها هم عقیده خود بنده این بود هست که هر مالیاتیکه به تصویب مجلس شورای ملی نرسد اعتبار ندارد و نمی توانند مطالبه نمایند حتماً وزارت مالیه می تواند از وصول مالیاتی که هنوز لایحه اش از مجلس نگذشته است استنکاف و رد دولتی وزارت مالیه مکلف است آنچه را که از سابق جزو جمع داشته مطالبه کند مثلاً در مجلس اول يك قسم مالیات هائی برای کیلان مثلا مالیات مواشی تصویب شده است که شاید در جاهای دیگر مرسوم نه بوده است و دریافت آنها هم در سایر جاه شاید اصاف کارانه باشد مهلتاً تا وقتی که از طرف مجلس شورای ملی نسخ نشده و قانون جدیدی بجای آن وضع نشده باشد وزارت مالیه همانطور که مطالبه مالیات جدیدی را تا از طرف مجلس وضع نشده باشد برخلاف قانون می دانند نسخ این ها را هم برخلاف قانون می دانند راجع به پیشنهادهایی هم که فرمودند يك قسمت آنرا تقدیم نموده ام و در موضوع حق العبور هم امیدوارم بیا در جلسه آینده و یا در جلسه اول هفته آتی لایحه آنرا تقدیم مجلس شورای ملی می

نمایم و امیدوارم زودتر به تصویب مجلس برسد تا تکلیف مردم و وزارت مالیه هر دو معین شود

رئیس - راجع باین موضوع برای اطلاع خاطر آقایان عرض می کنم بر حسب شکایات متواتره که از کیلان به بنده می رسید بنده هم مجبوراً بهیئت دولت نوشتم که عجالتاً مالیات های جدید را موقوف کنند تا قانون ممیزی از مجلس بگذرد و البته هر طور مجلس رای بدهد همانطور اجرا خواهد شد ، هیئت دولت هم به بنده اطلاع دادند که دستور العمل داده شده است آن مالیات ها را موقوف کنند حالاهم از فرار تقریراتی که آقای وزیر مالیه می فرمایند معلوم می شود بهمان دستور العمل رفتار شده است

آقای محمد هاشم میرزا (اجازه)

محمد هاشم میرزا - بنده هم پارسل سئوالاتی از آقایان وزراء کردم ولی چون خیلی طول کشید فراموش کرده بودم یکی از سئوالاتم راجع بحساب موسی خان است که پارسل در تابستان گذشته سئوال کردم که بحساب او آیا رسیدگی شده است یا خیر؟

آقای وزیر مالیه جواب دارند که در آئینه نزدیکی جواب داده خواهد شد وقتی گفتند تلگراف هم با ذکر بایجان کرده ام و بالاخره تاکنون نفهمیدم محاسبات موسی خان در موضوع تعدید چه شد و چه یادگاری از اجحافاتش در اداره تعدید گذاشت و برای اینکه وقت مجلس تلف نشود و زیاد معطل نشوم دو سؤال دیگر هم عرض می کنم که یکمرتبه جواب بدهند و آن مسئله ایست که در سال قبل عرض کردم و آقای ارباب کیخسرو هم در چند ماه قبل سؤال کردند راجع بدویست و هفت هزار تومان سال قبلان نایل خراسان است که در جواب ایشان هم گفتند عنقریب تحقیقاتی خواهد شد و جواب گفته می شود و الان پنج ماه گذشته است و تا بحال هیچ جوابی داده نشده است که بنده در سی و چهار روز قبل سؤال را تجدید کردم که آن دویست و هفت هزار تومان چه شده و گویا در آن سال هم خود آقای وزیر مالیه اشغال با امور وزارت مالیه داشته و متصدی خزانه داری بوده اند بیشتر می توانند اطلاع داشته باشند که از وجه چه شده است که در دفاتر نیست و این اقداماتی که مسیو دیوادر در خراسان کرده است صحیح است یا خیر؟

اگر حقیقتاً کاری کرده و اطلاع دارند از روی چه مدارک کرده است و در اثبات آن حاضر شده است یا خیر؟ اگر اطلاعاتی در این موضوع حاصل شده است ببنده بفرمایند

سؤال سوم بنده راجع بمسئله بانک ایران است که چندین ماه قبل تعویلاً داده شد و از قراری که می گویند هفده کرور مطالبات دارد و سه چهار کرور قرض و از قراری که می شنویم هنوز تصمیمی نه برای مطالباتش گرفته اند و نه فکری برای فروزش گرفته اند این است که سؤال می کنم اصلاً بانک در چه حال است و آیا دولت تصمیمی برای وصول مطالبات بانک گرفته و هم چنین رهنمائی که بانک داشته از املاک و غیره تکلیفی برایش معین کرده اند یا خیر؟ و آیا ممکن است بانک را باعتبار اولیاش هودت دهند یا خیر؟ فقط این سه سؤال را عرض کردم بقیه اش باشد برای روز دیگر

وزیر مالیه - در جواب سؤال نماینده محترم راجع بحساب تعدید موسی خان همانطور که خودشان اظهار فرمودند در جواب حضرت والا اظهار شد که موسی خان را خواستم برای جواب بیاید ولی موسی خان در چند روز قبل مرخصی خواست و احضار شد و آمد بطهران و تاکنون نیامده بود و الا يك هفته است که نماینده کانی از طرف وزارت مالیه و اداره مالیات غیر مستقیم معین شده اند و مشغول رسیدگی بحساب او هستند و بنده خیلی جد دارم که در ظرف یکمدت قلیلی محاسبه او رسیدگی و نتیجه آن تقدیم مجلس شود در مسئله دومی که دویست و هفت هزار تومان باشد تقریباً در یکماه قبل که سؤال حضرت والا تذکار شد تصمیم گرفتم که جوابی تهیه کرده عرض کنم و حالا بهمین اندازه که واضح شده است عرض می کنم اینکه اشاهه میفرمائید که بنده در آن تاریخ متصدی امر بودم خیر این طور نیست

بنده در تورلوی نایل متصدی امر خزانه شدم و این مسئله راجع بحساب نایلان نایل است بنده وقتی داخل کار شدم دیدم حساب ایالات بهرگز نرسیده الان هم هست و می توانم ثابت کنم که قسمتی از حساب های نایلان نایل هنوز دفترش بسته نشده است در آن تاریخ مسیو کرینب در خراسان بود و مخصوصاً حسابها را طوری نوشته بود که ما نفهمیم چیست و برای تغییر دادن او هم يك موافقی می ترسیدند که خالی از اشکال نبود بعد از يك سال زحمت بنده موفق شدم که او را با سم کنترات هفت ماهه بطهران بیاورم وقتی بطهران آمده بنده مسیو دیوادر را فرستادم و يك چیزهایی در حساب او دیده میشد که خیلی شرم آور است مثلاً در آخر هر ماه در صورت حساب نوشته است صد و بیست هزار تومان موجودی صندوق و هر کس می دیده خیال می کرد صد و بیست هزار تومان

پول نقد است بعد که مسبو دیوار فرستادم دیدم از این وجوه نقدی که نوشته است مثلا پنج هزار تومان بیک نفر مساعده داده است که ماهی ۱۰۰ تومان از حقوق او کسر کند و تمام یک مقدار قبض بی وجهی در صندوق جمع کرده مسبو دیوار که وارد شد ابتدا مسئله سرفقت تحویلدار را کشف کرد که حضرت والا هم در محاکمه اش تشریف داشته اند و معلوم شد یک تحویلداری در عرض چند سال یک مبلغ گزافی تقریباً صد و بیست هزار تومان اختلاس کرده و برده بعد از آن صورت را که آوردند تقریباً صد و هفت هزار تومان و کسری از سال ثبلان ثبل در حساب ارسال به مرکز در آمد کدر حساب نوشته اند ولی پول بصندوق وارد نشده بنده این مسئله را دنبال کردم ولی مدتی طول نکشید که از کار کناره کردم و مطلب هم مسکوت عنه ماند و دیگر ملاحظه نشد تا اینکه یاز سال آقای ارباب کیخسرو سؤال آنوقت بود که مسبو دیوار تهران بود وزارت مالیه او را خواسته و راپورتی از او خواستند دیگر نمی دانم چه شد که پس از چند روز مطلب مسکوت عنه ماند تا اینکه در اوایل صحت پیش از هید بنده یکی دو فقره سؤال از کابینه وقت کردم که یکی راجع بحساب تحویلدار بود دیگر حساب دوست و هفت هزار تومان که ببینم چه شده ولی متاسفانه کسی برای جواب حاضر نشد ولی خودم که داخل کار شدم هر دو موضوع را طرف توجه قرار دادم و مسبو دیوار که از هر موضوع اطلاع داشت و مخصوصاً بجهت تفتیش این قضیه فرستاده خواستم با رئیس محاسبات کل دو نفر از اجزاء مشغول به رسیدگی بمحاسبات هستند و موضوع را کشف کردند و تمام دوست و هفت هزار تومان هم خورده نشده و دزدی نیست زیرا ممکن نیست دوست و هفت هزار تومان در ظرف دو ماه از یک ولایتی به مرکز آمده و خورده شود و جزو حساب مرکز بنویسند ولی یک چیز های دیگری در این حساب هست مثلاً یک مقداری از این پول را گفته اند آنجا بیز دازند و جزه ارسال به مرکز محسوب دارند و آنها هم پرداخته اند ولی صورت داده نشده که در این جا جمع و خرج بکنند بعضی مسائل این طور است ولی بعضی حوالات هم هست که باسم طومانیان صورت داده اند و محل تردید است بهر حال فعلاً مشغول رسیدگی هستند و حساب تحویلدار روشن شده و اختلافی که باقی مانده راجع بدو فقره پول است که او می گوید کرنیسس برده و طرفداران کرنیسس می گویند غیر او نبرده بهر حال این مسئله عجالتاً مطرح مذاکره است و دوسیه اداره گمرک و دوسیه خراسان و دوسیه صندوق خواسته شده که با حضور این اشخاص که کاملاً اطلاع دارند مطرح است همین قدر که خاتمه پیدا نمود نتیجه آنرا

عرض خواهم کرد موضوع ثابت هم که راجع به بانک سؤال فرمودند عجالتاً امور بانک ایران مستقیماً با آقای رئیس الوزراء است در این صورت خوب است سئوالتان را از آقای رئیس الوزراء بفرمائید چون بهتر میتواند جواب بدهند . . .

محمد هاشم میرزا - راجع بموسی خان از وزارت مالیه خوشوقت و ممنون ولی باید معتقد بود آرد شویم وزرائی که در این مدت یک ساله در جواب سئوالها مسامحه کرده اند و هیچ دلیلی برای مسکوت عنه گذاشتن آن نمی توانیم قائل شویم مگر آنکه بگوئیم مسامحه کار بوده اند و آنهم برای یک وزیر خیلی بد است ولی مسئله دویم که فرمودند و تعجب کردند که نمی شود دوست و هفت هزار تومان یکمتره از میان برود در همان حساب تحویلدار که آقای رئیس التجار و عماد السلطنه عضو کمیسیون بوده اند بنده هم بودم یک مفاصا حسابی بود که از طهران برای مشهد نوشته بودند در این مفاصا که نمی دانم تاریخش چند ماه فرنگی بود یک مبلغ هفگفتی نوشته بود که بتوسط بانک بهرگز فرستاده شد در طهران آنقدر در خزانه داری رسیدگی نکرده بودند و مجرد اینکه اسم بانک را دیده بودند تصدیق کرده و در زیر آن مفاصا نوشته بودند بتاریخ فلان حواله بانک فلان مبلغ اظهار امتنان هم کرده بودند وقتی بمشهد بیانک رجوع شد دیدیم چنین نمره و چنین خبری نبوده در صورتیکه در طهران تصدیق کرده است و آنچه بنده عقیده دارم این است که در طهران آنقدر احوال کرده اند که بمجرودیدن لفظ بانک و تاریخ فرنگی قناعت کرده و مفاصا داده اند پس چون ما این چهار را دیده ایم و از محسوسات اولیه است دوست و هفت هزار تومان تعجب ندارد سه کرور هم ممکن است از میان برود لذا خوب است سر کار هم تعجب نکنید اما راجع بیانک مطابق آنچه یکبار در این چند سال در مجلس شورای ملی یاد گرفته ام گمان می کنم مسئله بانک یکی از مسائل مالی است و باید امورات آن راجع بوزارت مالیه باشد حالا بچه مناسبتی راجع با آقای رئیس الوزراء شده ممکن است سؤال کنند و در جلسه آتی جواب سؤال بنده را بدهند و اگر بنده اشتباه کرده ام آقای رئیس بنده را از اشتباه بیرون بیاورند برای اینکه بنده خیال می کنم بانک راجع بوزارت مالیه است و مستقیماً بارتیس الوزراء اینست

وزیر مالیه - در قسمت اول بنده عرض نکردم که ممکن نیست یک اشتباه حساب و یک اختلاس بشود عرض کردم در عرض سه ماه اختلاف حساب باین بزرگی ممکن نیست ولی در عرض پنج شش سال البته ممکن است همانطور که

حساب تحویلدار را خودتان ملاحظه کردید و صد و بیست هزار تومان اختلاس شده است راجع بقسمت بانک هم البته ممکن است و همانطور که فرمودید بنده بارتیس الوزراء مذاکره میکنم و در جلسه آتی جواب آنرا عرض میکنم

رئیس - یک سؤال هم آقای آقا میرزا بارتیس خان راجع بسین در اطراف قزوین داشتید می ماند برای بعد از تنفس (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت تشکیل گردید)

رئیس - راجع بنذاکره قرار داد دکتر میلسو آمریکائی که در اول جلسه مذاکره شد و بنا شد فکری بفرمائید و تکلیفش را در آخر جلسه معین شود و اگر مخالفی نیست مطرح شود

آقای سید یعقوب - بنده مخالفم **رئیس** بفرمائید **آقای سید یعقوب** - بنده عرض می کنم که هنوز هم متوجه این مسئله نشده که غور کنم اگر اجازه بفرمائید بماند برای جلسه آتی بهتر است برای اینکه هنوز بنده فکری در این مطلب نکرده ام که این کلمه با آن کلمه چه فرقی دارد.

رئیس - بنده بایستی عرض کنم که در این جا تبدیلی نشده است که لفظی بر داشته باشند و لفظ دیگری بجایش گذاشته باشند فقط یک لفظ اضافه شده .

آقای نصر الدوله **آقای نصر الدوله** - بنده هم همین را می خواستم عرض کنم که آقای رئیس فرمودند علاوه بر آن در موقعی که رای دادیم باین فکر و باین عقیده رای دادیم و معطل کردن آن چه نتیجه دارد چون آقای رئیس الوزراء هم خیلی عجله دارند که قانون مجلس را زودتر بموقع اجراء بگذارند گمان میکنم اگر امروز رای گرفته شود بهتر باشد

رئیس التجار - دو مرتبه قرائت شود **رئیس** البته قرائت میشود (مجدداً قرائت شد) **رئیس** آقای آقا سید فاضل (اجازه)

آقا سید فاضل - اگر چه این کلمه ایست که می گویند در تلگراف ساقط شده ولی معنایش خیلی است و ما چون فکرمان حاضر نیست و خصوصاً باید در هیئت خودمان صحبت بکنیم بنده تصور می کنم اگر مجلس تصویب کند بماند تا در جمعیت ها صحبت شود افکار حاضر شود بهتر است

رئیس الوزراء - در این جا یک اشتباهی شده و تصور می کنند از تلگرافی که مخابره شده سهوشده در صورتی که این طور نیست و در تلگراف این لفظ را داشته و در پیش نهاد دولت سهواً لفظ تعیین نوشته نشده و چون رئیس مالیه بلفظ تعیین خیلی اهمیت می دهد تردید دارد کتبرات خود را امضاء کند ولی من تلگراف کردم چون از نظریه مجلس مسبق هستم امضاء کند و من این لفظ را از تصویب مجلس می گذرانم معهلاً تا کید می کند که این لفظ از تصویب مجلس بگذرد بنابراین بنده هم تقاضا می کنم این کلمه تصویب شود تا تکلیف معین شود و فوریت آنرا هم تقاضا می کنم

مخبر کمیسیون قوانین مالیه - اگر آقای آقا سید فاضل بالفاظی که در ماده ششم در مجلس گذشته و خودشان رای داده اند وقت بفرمائید الفاظ (ترقی منتزل عزل و نصب) دارای همین معنی هست و وقتی ما باین چهار کلمه رای داده ایم در این صورت چه اشکالی دارد

رئیس - رای می گیریم که امروز رای بدیم یا بماند برای روز دیگر آقایانی که تصویب می فرمایند امروز رای بگیریم قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - پس معلوم می شود که امروز باید رای بگیریم خوب در اضافه اش کسی مخالف هست؟ (اظهاری نشد) آقایانی که تصویب می کنند لفظ تعیین در قسمت دوم ماده ششم اضافه شود قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد لایحه وزارت فواید عامه راجع به بیست اعزامی بسواحل بحر خزر مطرح است . . . **آقای نظام الدوله** (اجازه)

نظام الدوله - بنده عقیده ام این است که چون يك امر فوری ضروری نیست اگر بجلسه دیگری موکول شود بهتر است .

رئیس - جزو دستور که بود (آقای آقا سید یعقوب) (اجازه)

آقای سید یعقوب - بنده می خواستم با آقای نظام الدوله عرض کنم که اگر تشریف داشتند در کمیسیون هرايض و ملاحظه می فرمودند که چقدر شکایت در مسئله هم شبلات میرسد تصدیق می فرمودند که لازم است هر چه زودتر این هیئت برود که هاید این هرايض خاتمه پیدا کند

رئیس - آقای مدرس پیشنهاد کردند که جلسه ختم شود (جمعی از نمایندگان تصدیق نمودند) **رئیس** - اگر رای می دهید جلسه ختم

شود قیام فرمائید (اغلب قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد جلسه آتی یک
 شنبه چهار ساعت قبل از ظهر دستور هم بقراریست
 که عرض می کنم
رئیس الوزراء - چون کنتراست
 مستخدمین گمرک مدتی است بمجلس آمده
 و از کمیسیون ها هم گذشته و همین طور
 مانده است لذا بنده تقاضا می کنم جلسه را
 بروز پنجشنبه معول فرمائید که کنتراست
 مستخدمین بلژیکی زودتر بمجلس بیاید و بگذرد
رئیس - مخالفی نیست ؟
محمد شاهشاه میرزا - بودجه هاهم
 حاضر است و خیلی کار داریم روز پنجشنبه
 رامین فرمائید بهتر است
رئیس - پس جلسه روز پنجشنبه چهار
 ساعت قبل از ظهر
مدرس - جلسه را سه ساعت بظهر
 معین فرمائید تا اشخاصی که بالا هستند می
 بتوانند برسند
رئیس - امروز چهار ساعت قبل از
 ظهر معین شده بود ۳ ساعت ربع کم تشریف
 آوردند اگر ۳ ساعت قرار دهیم دو ساعت
 بظهر مانده هم جلسه تشکیل نخواهد شد
 دستور اولاً کنتراست بلژیکی ها ثانیاً قانون
 میزبانی و بعد لایحه هیئت ازمایی بسواحل
 بحر خزر آقای سلیمان میرزا (اجازه)
سلیمان میرزا - بطوری که آقایان
 ملاحظه فرمودند یک قسمت بلکه تمام وقت
 مجلس را امروز سؤالات اشغال نمود و دلیلش
 این است که جواب سؤالات می نماید و بعد
 یکدفعه گفته میشود بنده استدعا می کنم
 از آقایان وزراء در هر موقعی که سؤال می
 شود برای جواب سؤالات حاضر بشوند
 که یکدفعه وقت مجلس تلف نشود و یکی
 دیگر هم می خواستیم از کمیسیون تجدید نظر
 در قانون انتخابات استفسار کنم که آیا این
 راپورت قانون انتخابات کی بمجلس خواهد
 آمد زیرا هر یک از این قوانین ۳ چهار ماه
 طول می کشد که از مجلس بگذرد و قانون
 انتخابات هم یکی از چیزهای مهمی است که
 اگر بگذرد ممکن است اسباب اشکال شود
 و باین که این قانون انتخابات را لغو کردیم
 تکلیف انتخابات جدید چه خواهد بود در
 کمیسیون داخل هم این قوانین که راجع
 بتاسیسات عمومی است چرا تعقیب نمیشود و
 قانون انجمن های ایالتی و بلدی چه طور
 میشود در کدام سیاه چالهای عمیق مانده
 مجلس دارد تمام میشود و هنوز راپورت این
 قوانین از کمیسیونها نرسیده تقاضا می کنم
 آقای رئیس تا کید فرمائید هم کمیسیون
 داخله هم کمیسیون قانون انتخابات و هم
 قوانین انجمن های ایالتی و بلدی را بمجلس
 بفرستند که این ۳ لایحه مهم که راجع
 بعقوق عمومی است زودتر مطرح شود تا مردم
 بعقوق خود برسند والا مشروطیت بدون
 این حقوق معنی ندارد
محمد شاهشاه میرزا - عرض کنم کمیسیون

تجدید نظر در قانون انتخابات یا اینکه هفته
 یک جلسه داهت ولی حالیه در هفته دو جلسه
 مشغول اقدام هستیم گمان می کنم تا بیست
 روز دیگر راپورت آن بمجلس تقدیم شود
 و عقیده بنده این است که اگر اجازه فرمائید
 قسمت قسمت بمجلس بیایم و رای گرفته شود
 زیرا یک قسمتهای مهم دارد که باید
 زودتر تکلیفش معین شود اصل تمهید و
 تعدید که بمجلس آمد اگر اجازه فرمائید
 بعضی از مواد اساسی آن بمجلس بیاید
 و رای داده شود ضرر ندارد
 ولی اینکه فرمودند تا آن قانون
 انتخابات سابق را لغو کردیم این طور نیست
 در همان زودتر آقای مساوات تعرض کردند
 مادامی که قانون انتخابات و قانون های
 ایالتی بلدی از مجلس بگذرد و آن قوانین
 بقوت خود باقی است در جواب آقای
 مساوات هم عموماً این مطلب را تصدیق
 کردند تصویب شد
رئیس - آمدن قانون قسمت قسمت به
 مجلس صورت قانونی ندارد و برای اینکه
 بتواند مذاکره کنند باید سابق و لاحقش
 در نظر بگیرند و ملاحظاتی دارند اظهار
 کندها اگر سابقش در کمیسیون باشد و لاحقش
 چگونه می توانند مذاکره کنند
 (آقای آصف الممالک)
 (اجازه)
آصف الممالک - اعضاء کمیسیون
 تجدید نظر در قانون انتخابات بعضی ها که
 حاضر نمی شوند بعضی هم مثل آقای مدرس
 کسالت داشته و حاضر نشده اند و گمان
 می کنم اگر آقایان تشریف بیاورند
 اصوات گذشته و دیگر چندان اشکالی ندارد
 قانون بلدی هم از کمیسیون گذشته باید پاک
 نویس و طبع شود
 ولی قانون انجمن های ایالتی را بنا
 بود از طرف دولت نظریاتی بکنند و بمجلس
 پیشنهاد کنند و بنده از طرف کمیسیون داخله
 تقاضا می کنم آقای رئیس تا کید فرمائید
 دولت نظریه خود را پیشنهاد کند و همینقدر
 عرض میکنم کمیسیون داخله کوتاهی نکرده
رئیس - آقای نصرت الدوله (اجازه)
 نصرت الدوله - بنده دیگر عرض ندارم
 همان توضیحی را که بنده می خواستم راجع
 بفرمایش شاهزاده محمد شاهشاه میرزا بدهم
 حضرت آقای رئیس فرمودند
رئیس - یک فقره اعتبار نامه هم در
 شعبه دوم است و مدتی است معطل مانده
 خوب است شعبه دوم تکلیف آن رامین کنند
آقای سلیمان میرزا (اجازه)
 سلیمان میرزا - در موقعیکه دو اصل
 تعدید و تعدید در مجلس مطرح بود بنده
 در مجلس یادآوری کردم که تعدید یعنی دو
 سال را زیاد کردن برخلاف قانون اساسی
 است و دلایل و اسنادی هم در این موضوع
 در دست است و متأسفانه یک قسمت آنرا

وزارت پست و تلگراف آتش زده لیکن
 خیلی دلایل دیگر در دست هست و اشخاصی
 که در ولایات تشریف داشته اند در انجمن ها
 عضویت داشته اند چنانچه در تبریز هم آقای
 معتمدالتجار عضو انجمن بوده و از فرزندم
 اطلاع دارند حاضر ند خود آقای رئیس
 هم در طهران تشریف داشتند و اطلاعات
 کامله از این مطلب دارند
 بنابراین بنده چون این را بر خلاف
 قانون اساسی می دانم و آن شبهم که این
 رای را بمجلس داد عرض کردم رأی که بر
 خلاف قانون اساسی باشد اهمیت ندارد
 و آن شب آقای رئیس هم فرمودند در صورتی
 که معلوم شد این رای برخلاف قانون
 اساسی اهمیت ندارد و ممکن است در موقعی
 که قانون انتخابات بمجلس می آید در
 اطراف آن تدقیق شود
 بنابراین بنده استدعا می کنم آقایان
 تصویب فرمائید از شعبات یا از مجلس
 یک کمیسیون انتخاب شود و باین کار رسیدگی
 کند و از برای تحقیق در این مطلب اسناد
 طرفین و اطلاعاتی را که در این موضوع
 هست درست در تحت دفت بیاورند و نتیجه
 را بمرض مجلس برسانند حالا اگر
 آقایان این اصل را قبول می کنند که از
 شعبات کمیسونی تعیین کنیم باید در خارج معین
 شود و اگر هم صلاح می دانند از مجلس
 معین شود آقای رئیس جزو دستور جلسه
 آتی فرمائید تا انتخابات کنیم تکلیف این
 مطلب معلوم بشود
مدرس - برای گی معلوم شود ما آن
 را برخلاف قانون اساسی نمی دانیم
رئیس - یکی از وظایف بنده این
 است که هر رأی که مخالف با قانون اساسی
 است آقایان را مذکر کنم و بنظر بنده هم
 آن رأی که داده شد برخلاف قانون اساسی بوده
مدرس - برای شما تردید پیدا شده
 ولی عقیده ما این است که برخلاف قانون
 اساسی نیست
رئیس - باید در این امر تدقیق شود
 که این امر برخلاف قانون اساسی هست
 یا نیست آقای ملک الشعرا (اجازه)
ملک الشعرا - همانطور که در جلسه
 معهود حضرت والا فرمودند
 و جواب داده شد بنده ناچارم آن جواب را
 عرض کنم بعضی از آقایان معتقد شده بودند
 که مسئله تعدید مخالف با قانون اساسی نیست
 و در نتیجه این استنباط آن رای را دادند
 و حضرت والا هم آنروز عین این اظهارات
 امروزی را فرمودند و جواب ایشان داده
 شد که اگر اسناد و دلایلی می توانند مدرک
 کنند در کمیسیون حاضر شوند دلایل خود
 را اقامه کنند اگر طرفداران تعدید را قانع
 کردند آنوقت این رای باطل می شود حالا
 هم عرض می کنم هنوز بنده که یکی از

طرفداران تعدید بوده ام مدلل و ثابت نشده
 است که این رای مخالف با قانون اساسی
 است این است که بنده عرض میکنم این رای
 با قانون اساسی کاملاً موافق است و برای
 آنکه اظهارات حضرت والا و استنباط
 آقای رئیس بشخص بنده و اشخاصی که بنا
 بنده هم عقیده هستند عقیده ثانوی بدهد
 حضرت والا و اشخاصی که مخالف تعدید
 هستند استدعا می کنم اسناد و مدارکی را
 که در دست دارند زحمت کشیده در کمیسیون
 تجدید نظر در قانون انتخابات تشریف آورده
 و دلایل خود را اقامه کنند اگر کمیسیون
 قانع شد یک راپرت جدیدی تهیه و بمجلس
 عرضه بدارد و با دلایلی که کمیسیون قانع
 شده است مجلس را قانع بکند و از آن
 اشخاصی که رأی بتعدید داده اند برای ثانوی
 اتخاذ شود والا استنباط حضرت والا شاید
 نتواند بنده را قانع کند مگر این که در
 یک نقطه خاصی همانطور که خودشان فرمودند
 مذاکره شود ولی اطلاعات ایشان و سایر
 اشخاص برای بنده مدرک نمی تواند باشد
 برای اینکه همان دلایلی را که فرمودند
 آنگاه بنده و سایر آقایان هم بهمان مقدمه
 بود و از نقطه نظر اطلاعاتی که از آن مقدمه
 استنباط شد ما رأی داده ایم و همچنین در
 قانون اساسی هم مسئله آن اندازه که باید
 روشن است و بعقیده بنده بهتر این است
 همه که خودشان داوطلب اثبات مخالفت این
 رای با قانون اساسی هستند در کمیسیون
 تجدید نظر تشریف فرما بشوند و در جلسات
 عدیده اگر دلایلی دارند بفرمائید تا کمیسیون
 را قانع بکنند یا قانع بشوند
رئیس - مقصود بنده تذکر بود
 حالا اگر مجلس می خواهد این موضوع را
 تعقیب کند یا نکند مربوط بنده نیست
آقای سعید یعقوب - (اجازه)
آقای سعید یعقوب - بنده هم مسائلی
 را که آقای ملک الشعرا بیان کردند می
 خواستم عرض کنم و علاوه این موضوع
 مورد صحبت و مذاکره نبود که آقای سلیمان
 میرزا اظهار نمودند باید تکرار صحبتشان
 را در وقتی که راپورت بمجلس آمد
 بفرمایند و میدان داری کنند تا ما هم جواب بدهم
سلیمان میرزا - بنده نخواستیم
 میدان داری کنم خواستم مخالفت آن را
 با قانون اساسی عرض کنم
رئیس - آقای کازرونی (اجازه)
آقا میرزا علی کازرونی -
 بنده تصور می کنم که عقیده اشخاص در مقابل
 قانون بی اثر باشد
رئیس - حالا که این موضوع مطرح
 نیست و آنکهی همه اشخاص هم بقدر کفایت
 نیست اگر نباشد در جلسات بعد در این باب
 مذاکره شود خواهد فرمود
 (مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)
مؤتمن الملک